

ELŐFIZETÉS
 Egy évre 20 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 Egy napra 2 k. 40 f.
 A postaköltséget a feliratkozó fizeti.
 A hirdetésekért külön díjat kell fizetni.
 A hirdetések ára a sorok és sorok száma szerint állapíttatik.
 A hirdetések ára a sorok és sorok száma szerint állapíttatik.
 A hirdetések ára a sorok és sorok száma szerint állapíttatik.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesület
 Váratok palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHVATÁLI:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 Táraskő utca 22. sz. h.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

STAUER JÓZSEF

Vasárnap, december 4.

Mal számunk több közleményei:
 A politikai tüzelő...
 A hősködk...
 Könyv az Ehrlich-szerrel...
 Egy híres olasz színész...
 A győztesek...
 A vihar az ötszázmillió...
 Ferenc József és a pápa...
 Tarkaságok...

Lovaglás holdsugarakon.

Skorpió csipése nem lehet oly fájdalmas, mint a milyen kínosan sajgó sebet ütött Arad város önértetén Demeczky Mihály emlékirata. Ot főiskola egyidejű felállítását javasolta a kultuszminiszternek a kérdés tanulmányozásával megbízott szakértő és megszégyenülve láttuk, hogy Arad neve feledésbe merült, mireánk senki se gondolt a kincsek osztogatásánál. Ez volt az első, félhivatalos oldalbalgyintés. Megjelent a jövő évi állami költségvetés. A pénzügyminiszter letette a Ház asztalára. Neki esett Pozsony, Kassa, Debrecen, Szeged és Temesvár. Lapozták, lázasan és izgatottan. Majd pedig mosolyra szélesedett az arcuk és kéjjel habzsolták az egyetemek felállítására vonatkozó fejezet minden sorát és betűjét. A kormány százazreket állított be az öt főiskola szervezési munkálataira és néhány hét múlva Zichy János gróf, a költségvetés parlamenti tárgyalása al-

kalmával bizonyára már határozott formában is nyilatkozik a kérdésről. Talán nem is esnék messze a miniszter elmondandó kijelentéseitől, ha mielőre leírniuk ide, hogy a kultuszminiszter elfogadja a Demeczky-memorandum elvét és arra kéri a Házat, hozzon törvényt, hogy Pozsonyban, Kassán, Szegeden, Debrecenben és Temesváron főiskolák állítandók fel. Teszi ezt azért, mert a belügyminisztertől is arról értesült, hogy Temesvára hajlandó tizenöt milliót, Debrecen tizenkét milliót, Szeged tizenhat milliót, Pozsony tizenhárom milliót, Kassa pedig annyi milliót főiskolai célokra az állam rendelkezésére bocsátani, a mennyi kell hozzá a főiskola felállításához. A miniszter említést sem fog tenni Aradról, úgy átsiklik felette, mintha eltört volna a földszinéről a délvideki árvíz. Tudomására se hozza a törvényhozásnak, hogy Arad polgárságának legforróbb vágya a második műegyetem, noha a miniszter zsebében lesz már — egy memorandum. Igen, egy memorandum! Néhány lap papiros, tele betűkkel, egy tehetetlen város fővárgásával, tantafuszi kinjairól ja gató irással. Memorandum, melyet fényes deputáció nyújtott át Tisza István gróf vezetésével. Memorandum és semmi egyéb! Holdsugarak, melyekből hajdan tündérkisasszonyok koszorút fontak formás fejük felé, holdsugarak, melyekre egyszer felkapott egy lovag, abban a

hiszemben, hogy telivér paripa oldalába üti a sarkantyuját, mignem azt vette észre, szépen fejezzük ki magunkat, hogy egy szanatóriumban ébredt fel. A törvényhatóság érezte, hogy a főiskolai kérdés a körmére égett. Més augusztus hóban megbízta a tanácsot, hogy foglalja össze írásba mindama érveket, melyek jogot adnak Arad városnak arra, hogy főiskolát kérjen. Az utolsó pillanatban kapott a város észbe és azt hitte, amit mások évtizedes előkészülettel, agitációval megérleltek, azt a három nap alatt összeírt néhány oldal papiros le fogja rontani. Elkészült az írás, ismerjük a tartalmát és kijelentjük, hogy a megye nyire nem vette komolyan eddig a város a főiskola kérdését, a memorandum tartalmából ítélve, sem veheti a kormány komoly versenyzőnek. Tisztességes munka az az emlékirat. Amit futtában össze lehet írni, Arad jogos igényei mellett, az ott fel van sorakoztatva. Arad közgazdasági jelentősége, gyári és középipara, földrajzi helyzete, történelmi szereplése, kulturális fajsúlya igen ügyesen csoportosítva, kiáltják a kormány felé. Végy észre, megértem egy főiskolára, siess segítségemre, a sok kiomlott vért, a tehetségeimet messze túlhaladó, a népoktatás érdekében hozott áldozataimért szánakozzál rajtam és fordítsd felém orcád fényességét. Számok is vannak az emlékiratban, számok

Hullámjatek
 Adam Ede
 Ugy akarták, férjhez adni Lengyel Leát, mint a legtöbb leányt. Meg se kérdezték, ha kérdezték se hallgatták meg a véleményét. A hozzátartozók elhatározták, hogy Csontos Ferenchez fog férjhez menni Lea. Gazdag ember, alkalmos ember, az apja és kir. kamarás. Méltóságos ur. Ennek a címnek fényében tündökölt Csontos Ferenc ur is. Méltóságos asszony — leszel! magyarázták a leánynak. Szerették volna valahogy fölírni, kábultságából. Szerettek volna valami olyan szenzációsan nagyot, jót, szépet mondani a vőlegényről, a mitől egyszerre felsikolt örömben Lea. Még egy ic-pici ilyen kellemes vonást sem találtak a Csontos Ferenc ur egész életében, egész egyéniségében, csak ezt az egy szót: méltóságos. Ennek pedig varázsa van még a méltóságos kisasszonyok között is, hogyne volna hát abban a kimerült világban, ahová Lengyel Lea beleszületett s ahol élt. A méltóságos címet már is kamatoztatta a rokonság s akár oda illett a beszédbe, akár nem, bárkivel beszéltek, valahogy csak belekeverték a méltóságos szót. És ez hatott. Látszott az emberek arcán. A Lengyel család minden elmult és eljövendő generációjának ez volt a zenitje. Reggelenként valamelyik apróbb, vasott flu testvér, így rontott be Leához: — Kelj fel már, méltóságos asszony.

Esté a mama, mikor a Lea szobájában kioltotta a lámpát, még egyszer megsimogatta Lea homlokát és jelentősegteljesen bucsuzott: — Jó éjt, méltóságos asszony! — Ez így ment nap nap után. Lengyel Lea valami buta kábultságba esett, mintha nem is az ő életről lett volna szó. Nézte a sok hüvét, a hogyan a családtagok összevesznek, meg kibékülnek, vannak, válogatnak, vásárolnak, életről a családtagok. Csontos Ferenc méltóságos ur fizetett mindent. A számlákat a kereskedők egyenesen neki küldötték. Mál világban a bizonyos kevés ilyen méltóságos ur akad. Világos volt tehát a dolog, hogy nagyon szereti a leányt. Éppen ez volt az, a mitől Lengyel Leát hideg borzongás futotta el. Csontos azok közé tartozott, akik komikus és szánalmas ellentétben állanak a saját nevükkel. Olyan ember volt, akiről az a hit alakult a nézőknek, hogy ennek az embernek egyáltalán nincs eszontja. Csak puha, hig hájból, szírből tömte volna emberformába a természet. Zsír az egész testük, a körmük, a koponyájuk. Lengyel Lea lelke valahogy abban a biztos érzésben kinkódott, hogy az nem is lehet másként: minthogy egyszer puhán szétterül és elolvad, eltűnik a földön a padlóban az egész Csontos Ferenc. En az azt hiszem, a lelki ellentétek, a lelki fészadások, hamarabb megengyhülnek a nő életében és érzéseiben, de a mikor a nő irítozik a férfi kezétől, körmétől, fejétől és az egész fizi-

kai lényétől, a mikor fél és csak fél anélkül, hogy meg tudná mondani miért: azt hiszem, az nő sorsa itt éri el a legnagyobb tragikumát; a mikor érzé, hogy megáll a szívverése és elhalványul az arca. Csontos Ferenc puhán, nesztelenül, boldogan jött ment Lea mellett. A leány, mintha meg lett volna babonázva, rámeresztette a riadt tekintetét a férfire és valahogy úgy érezte, hysterikus lészában, mintha az a nagy, fehér zsírtömeg, a mely álmában is üldözte most egyszerre olnadni kezdene és nőne, nőne az égető forró áradat, már a szívét égeti, már nyakig ér, már átszab a szőke fején. — Ja — a — a! sikoltott most fájdalmasan hosszú, kétségbeesett szenvedéssel Lea és végig vágódott a padlón. Elájult. Eszméletlen kívül is érezte, hogy átszab fölötté a szíradék. Beteg volt régóta. Minden szenvedése ebben a hosszú, fájdalmasan elnyújtott jaj szóban tört elő. Csontos Ferenc egy pillanatra megdermedt. Mi ez? Talán a nagy, idomatlan testben nemes lélek, nemes szív lakott — de ez oly hihetetlen volt! Talán önkénytelenül megéreztte, hogy mi történt itt. Lélekdráma. Ó miatta. Hideg verejték futotta végig homlokát. Ránézett a földön fekvő ajult lányra. Fő akarta emelni és valami furcsa, nagyszzerű szomorú érzés futott át a lelkén: nem merte érinteni Leát. Ugyetlenül, tehetetlenül botorkált ki hogy segítséget hívjon. Senkise volt a közben. A családtagok talán egy kis darva számszámítással húzódtak félre, hogy ne zavarják

és nem csak szóvirágok. Számok, melyek matematikai pontossággal állítják meg a frázison átsiklani akaró szemet és letartják, hogy lássa: Magyarországon Arad költött legtöbbet ezideig a népoktatásra.

De mindez úgy, amint három nap alatt elkészülhet. Készült pedig azért három napig, mert a tanács álláspontja az, hogy a főiskolából úgy sem lesz semmi, kár a fáradsáért, hiábavaló minden törekvés és erőlködés, Arad soha műegyetem székhelye nem lesz.

Ha csak csoda nem történik és a kormányt meg nem hatja a városnak három nap alatt egyberótt memorandum, amelyet azonban Zichy János gróf ki sem vesz a zsebéből, meg sem mutatja a törvényhozásnak.

Minek is! Mikor a belügyminisztertől arról értesült, hogy Temesvár, Kassa, Debrecen, Szeged, Pozsony megszámlolatlan milliókat is csatoltak a memorandumukhoz.

Arad memorandumában szavak, csengő-bongó szép szólamok siránkoznak ennek a városnak mostoha sorsáról, majd neki lendülnek és himes varrást hintnek a szegényes, szakadozott palástjára, kikiáltják, hogy országos szempontokból első sorban nekünk van jussunk a technikai főiskolához, holdsugarak hideg fényénél világítja meg a város előretörő, mozgalmas életét, noha tudni illenék, hogy erős és éles fényre, mondjuk, az aranyéhoz hasonló meleg tűzre lenne szükség, hogy a főiskolai versenyben Aradot észrevegyék.

Ha a tanács nem tartja elég komolynak az ügyet és nem gondoskodik arról, hogy a főiskola szervezéséhez szükséges anyagi eszközöket is küzdelembe vihesse a törvényhatóság, akkor annyit elvárhatunk tőle, hogy ezt őszintén vallja be és engedjen

mást cselekedni. Szálljon le a holdsugarakról, a melyeken lovagol. Ilyen paripával nem lehet célhoz jutni.

A politikai tüzhelyről.

— Polónyi és a bankjavaslat. — Egy új revue és a politika. — A szerbszerződés. — (Fővárosi levél.)

Budapest, december 3.

Polónyi ismét elemében van. A bankjavaslat betérjesztésekor úgy hordozta körül a véres kardot a Ház folyosóján, mintha valami fegyveres osztrák invázió ellen kellett volna táborba gyűjtenie a nemzetet. Mert oh, a nemzet mivé lenne, ha Polónyi nem örködnék az épsége felett? És mi történt Polónyi „barangirozása” után? Az ellenzéknek egyik másik komolyabb tagja is megnyilatkozott, még pedig abban az első tizenöt percben, hogy a bankakta publikussá lett. Nem akarunk e helyen érdemileg foglalkozni a betérjesztett törvényjavaslat nyilvánvaló előnyeivel, de annyit mégis csak megérdemelne az ország kemény és hozzáértő közvéleménye, hogy az ilyen nyilatkozatokat ne a Polónyi ugrató paprikázásainak hatása alatt „adják le” a nyilvánosságnak, hanem — mondjuk talán — egy félnapos elmélyedés után. Mert akár nagyon rossznak, akár csak kevésbé rossznak tartják majd az ellenzéken ezt a bankjavaslatot, azt még sem tudjuk elhinni, hogy erről a gondos figyelmet igénylő munkáról alapos mérlegelés nélkül bármilyen lucidus elme is elfogadható véleményt formálhasson? Amint a jó magyar bölcsesség mondja, okosabb lett volna aludni egyet erre a véleményre. Mert bizony már pénteken és ma, szombaton a folyosó ízgága elemein kívül a komolyabb ellenvélemények tenorja esendesebbé és megfontaltabbá lett. Az a climax, melyre Polónyi a csütörtöki pillanatnyi siker után számított, a következő napokon elmaradt. Sőt erősen lelohasztották a mesterségesen felcsitított tüzet Lukács nyilatkozatai, de Popovics bankkormányzónak az a véleménye is, hogy a paritás biztosításának nagyjelentőségű novumával tulajdonképpen biztosítottabbnak tekinthetjük a készletet, mint eddig bármikor. —

És még valami. A „négyhetes parlamenti ultimátum” miatt íme háborog a Reichsrath folyosója. Arra pedig már megtanithatott benünket a józan politika, ha valami a javaslatainkban nem tetszik az osztrákoknak, úgy az a valami csak jót hozhat nekünk...

Figyelő eimen új revue indul majd hódító utra az ország kulturgócópjából. És mert Tisza István gróf nevét kapcsolatba hozták az új folyóirattal, lám, mindjárt nekilendült egy-némely riporter fantázia és ezzel is éket próbált vágni a nemzeti munkapárti egységébe. Ezért aztán a miniszterelnök véleményét is hallottuk az új folyóiratról. Héderváry gróf is helyesli, ha a nemzet kulturáramlataiban olyan új hullámtörőt létesítünk, mely a destruktív irányzatok romboló tolatódásaival szembeszegesedik. Hogy pedig ez a hullámtörő milyen mértékig érinti majd a politika vizeit is, ez természetesen attól függ, hogy a destruktív irányzat mily mértékben keverődik a politika hullámaiba. Mert hiszen politika és kultúra csak addig választható el egymástól (sálunk különösen áll ez) ameddig a kultúra a nemzeti szellem erősségét megrontással nem fenyegeti. Nálunk a mi speciális szempontunk szögéből kell nézni a dolgot, amint ezt Tisza, történeti nevezetességgű beszédében a főrendiházban oly gyönyörűen kifejtette, mikor a választói reformról szólt. Ebből a specifikus szempontból kell a nemzeti kulturánk fejlődését is gondolnunk. A francia encyklopédistáktól nem kellett félteni a grande nationt, de ki áll jól és ki állhat jól a nemzeti szellem érdekében azokért a rombolásokért, melyek idehaza végeznek egy idő óta a magyar irodalmi világ kis és nagy Titánjai? Keresnünk kell és meg kell találnunk idehaza is azt a Hugó Viktort, aki megálljt kiáltott a naturalistáknak. A „Szamár” című költeményben figyelmeztette a francia nemzetet a bekövetkező veszedelemre, ha elene nem fordul azoknak, akik könyveikkel megrontják a gyermekkort és megzavarják az ifjúságot. Hugó Viktor a nyomeuságok olyan hatása alatt írta ezt az irodalmi végredeletét, mikor a szabóatlanság határtalanlana lett, a lélek türessé vált, a világ aljas szenvedélyeknek élt a hiu reményekkel áltatta magát,

Leát. Hát ha így hozzászokik a vőlegényéhez. Végre előkerültek. A mama, a gyerekek, a rokon, a barátok, a varrónő, a cseléd és minden épkéz-láb ember. Fölveték a házat. A Lea, Istenem, hogy éppen Lea ájult el! Föltették a pamlagra.

Csontos Ferenc lelke szeretett volna e pillanatban a Lea lelkével beszélni. Nem lehetett. Sikongatva, jajgatva tolongtak a családtagok az elájult leány körül. Valami olyan közönséges volt e hangban, e mozdulatban. Hogy nem látta ezt Csontos Ferenc mostanig! Szerette volna így aléltan felkapni Leát és vinni, vinni innen. Hiszen úgy nem illt az a leány ide.

A regényes felkapás és elfutás helyett azonban ő maga is tehetetlenül roskadt le és nézte az idő-oda szaladgáló családtagokat. Csontos Ferenc odalépett a nehezen lihegő affektáló mamához.

— Mi baja Leának?

— Nem tudom. Higgye el nem tudom. De azt hiszem örömeiben...

— Miféle örömeiben? — szolt Csontos alig türtőztetett udvariassággal.

— Hát kérem... az esküvő... örömeiben...

A mama kínosan akadozott és Csontos Ferenc e pillanatban azt érezte, milyen közönséges ez a nő.

— Nagyságos asszony, igen szeretném a Lea érdekében, ha őszinte tudna lenni hozzám. Sohase mondta azt Lea, hogy utál engem és hogy nem akar a felesége lenni?

A mama már nyitotta a száját, hogy égre földre esküdjözzék, mennyire várta Lea a közelítő esküvőt. Ekkor komor hangon így szolt a Lea nővére:

— Eh, mama, legyen vége a komédiának! Jöjjön át velem a másik szobába, beszélni akarok magával, Ferenc.

A férfi nagyon izgatott volt, friss levegőre vágyott, hát azt mondta a leánynak:

— Eljövök holnap.

Lea nem lett jobban. Orvost hívtak hozzá, aki azt ajánlotta, hogy haladéktalanul vigyék el valahová jó messzire, ahol semmit se lát abból, ami most körül veszi. Leán oly súlyos idegbaj vett erőt, hogy egyik ájulás a másikat érte.

Csontos Ferenc fáradtan és szomorúan nyitott be Lengyelékhöz. A Lea nővére hosszasan beszélt vele. Megmondotta őszintén, hogy nem tudja tovább nézni a Lea vergődését. Lea a lelki küzdelem áldozata.

— Beszéljen világosabban, Adél: tehát Lea gyűlöli... és irtózik tőlem.

— Nem, nem... nem éppen így mondta, de hisz Lea oly különös leány...

— Miért nem mondták nekem ezt hamarabb? Szegény Lea!

— Nem emlékszik, Ferenc? — hiszen egyszer mondtam magának ott a kertben, hogy Lea kijelentette, inkább öngyilkos lesz...

— Emlékszem. Sokszor gondoltam erre, de nem vettem komolyan. Maga okos lány, Adél. Megmondom magának, hogy kegyetlenül szenvedek. Lea nekem életcél volt. Úgy érzem, elvesztettem. Lehet, hogy förtelmesen csunya vagyok, mit tudom én. Lea jó és finom lélek. Azt hittem fel fog fedezni majd a lelkemben valamit, amiért elfeledi rutságomat. Végre is, az ilyen életerős szép fiatal lánynak nemcsak lelki szépség kell. Mondom, Adél: az életcél el-

vesztettem. A nevem és a rangom elég biztosíték volna arra, hogy a Lea családja ennek értékét felismerve, kényszeríthetné őt, hogy feleségül jöjjön hozzám. Én azonban ezt az áldozatot nem fogadom el. Szavamat adom rá, Adél. Szeretném ezt most Leának is elmondani, de az ő érdekében szükséges tovább játszani a komédiát. Jogcímet akarok a világ előtt arra, hogy elfogadhassa Lea az én önzetlen ajánlatomat. Az orvos Délvidékre küldi Leát. Tudom, hogy a családnak erre nincs módja. A Csontos Ferenc menyasszonyának azonban van. Magát kérem Adél, kísérelje le Leát a tengerre. A költségeket fedezem. Ezzel tartozom Leának.

— Ezt nem fogadhatjuk el, Ferenc. Ön tulságosan nagyon idealista. Ez igen nagy áldozat.

— Ez a sablonos beszéd nem illik magához, Adél. Hiszen maga érti a dolgok lényegét s itt az a fő. A Lea megmentéséről van szó. Lea ezt elfogadja tőlem, mint a menyasszonyom. És pedig szavamat adom magának, Adél, hogy a mai naptól fogva szabad Lea. Ha egy méltóságos ur vagy ott egy szegény leányt, az mindig árnyat vet a nőre. Ha azonban egy szegény leány vagy ott egy méltóságos urat, az emberek szemében még nagyobb lesz az a leány. Ha majd jobban lesz Lea, én átengedem neki a jogot, hogy eljegyzésünket felbontsa.

A beteg leányt elvitték. Oda messze az olasz tengerekre. Adél rá tudta beszélni, hogy ez így van rendjén, így van jól Komoly, nagy beteg volt Lea, amit fokoztak hiszterikus kitörései. Lázában mindig Csontos Ferenc ellen

a csalhatatlanságukban kéjelgő pozitivisták jóvoltából. Hogy Viktor kifakadása azon „új világ” ellen irányult, mely középpontja lett a tudákos gőgnek, az önteltségnek és minden természetfölötti tagadásának. És a számára kemény esonijával leverte az öntelteket fejről az aristotelesi süveget, hogy elfogultságuk mezatlenságében úgy állítsa őket a világ elé, amilyenek... A naturalisták természetesen harcba vonultak „az öreg szokimondó” ellen. Am Hugó Viktort ez meg nem lepte, előre neveztet rajta: őt azt tartotta, hogy a sértetéseket nem éppen szükségtelenek, mert ellentétet teremtenek és lekötik a köznyösek figyelmét is. Hát bizony ilyen kemény Figyelő nálunk is elérne már. De egyelőre mi köze ehhez az óhajtáshoz a nemzeti munkapárt politikai egységének? Ennek az óhajnak beteljesedése majd csak annyira lehet politikai esemény, amennyire a nemzeti kulturmozgalmak mélységei és magasságai éppen érinteni fogják a nemzeti védekezés hivatás-szerű feladatait. De ez aztán éppen úgy érinti majd a kormányzó párt tagjait, mint az ellen-zéki pártokéit — csakis egyénenként és egyé-niségekként. Pártpolitikát tehát ilyen revue nem is csinálhat. Annál kevésbé frakciópoli-tikát. A nálunk ma dúló destruktív irányzatok hullámvonalában emelt új világító torony csak a nemzeti egység forrásából meritheti világító erejét...

A szerbiai szerződés eshetőségei mélyen érintik a közérdeket és amennyire gazdasági életünknek ez a nem kicsinylerdő részletké-rése legközelebb aktuálisá lesz, egyszerűs mint aktuálisá válik a kérdés is: miért ne lehetne ezen a vámon át megszerezni az ország ja-vára azt, amit a román révén elveszítünk? Mert a dolog lényege az, hogy a román ha-tárt hiába tettük szabadabbá; ezzel a husdrága-ságon nem enyhítettünk, amennyiben a román szerződésben biztosított minden font hus csak papiros-hus. Romániának ugyanis nincs annyi feleslege, hogy nekünk is jusson belőle. Már pedig, nemde, papiros-hussal a gyomor be nem éri? Kell tehát valamit a szerb szerződésben biztosítanunk, a román semmi helyett. Mert amit aztán itt biztosítottunk, azt meg is kaphat-juk a Szerbiában jelentkező nagy feleslegről...

küzdött. Egy napon azonban, mikor hosszas szenvedéssel egy kissé megnyihültek, valami szelidség, valami gyöngédség volt a hangjában, amint fölemelte a fehér párnáról a fejét:

— Ma se irt Csontos?

— Nem irt, Lea. Pihenj.

— Azt nagyon jól tette! — szólt a beteg leány, befelé fordulva, kissé dacosan. Aztán elaludt. Csontosról álmodott és mosolyogva ébredt.

A tengerparton sétáltak egy délbén. Szem-be jött velük egy rémitő sovány, csontos, szá-raz férfi. Lea elpirult. Összehasonlította Cson-tos Ferencel és úgy találta, hogy ő a szebb. Rajta kapta magát azon, hogy folyton a völe-gényére gondol. Előbb riadtan, félve — azután mert jól esett. Hogy a lelkében most ébredszik valami, mutatta az is, hogy rejtegette gondo-latait.

— Adél! Mégis csak különös, hogy Ferenc nem látogat meg...

— Mi különös volna ebben? Te menekültél előle mindig.

Ez igaz volt és Lea megbánta, hogy el-árulta, mire gondolt. Nem volt határozottan szerelmes, de érezte, hogy valamiképp ott van a meggyötört lelkében Csontos Ferenc. A mint a lelkével kezdte nézni, seholse látta többé azt a rémitő, ijesztő, puha, olvadó zsirtömeget. A lelkével kereste és a lelkét találta meg csak úgy ömagától.

Adél egy napon szertartásosan komoly volt és így szólt a testvére ez:

— Lea! Egészen jobban vagy már?

A hősködők.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 3.

Ma a hősködések napja volt a parlament-ben. Kezdte Eitner Zsigmond Justh-párti nemzeti hős, folytatta Tüdös János, a civisváros világhírességű követe, s befejezte Polónyi Géza, aki az egész Ház helyeslése között megkapta a maga leckéjét Lukács László pénzügyminis-tertől, akit ez a szerezsen politikus arcátlan vádaskodással illetett. Az ülésnek arról a ré-széről, amelyben Polónyi Gézát mosdatta meg a pénzügyminiszter, külön cikkben írunk.

A Ház üléséről szóló részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Návay Lajos.

Jegyzők: Nyegre László, Szász Károly, Zlinszky István.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

elnök több jelentéktelen feliratról tesz je-lentést, melyek a kérvényi bizottságnak adat-nak ki.

Telecsky Kristóf az V. bíráló-bizottság ne-vében igazolja Vadász Lipót mandátumát.

Szász Károly jegyző felolvassa az inter-pellációs könyvet.

(Az indemnitás ellen.)

Eitner Zsigmond (Justh-párti) szólal fel. Polemizál Szász beszédével és a nép érdekében ellenzi az abban foglalt terveket, melyek a vasuti tarifák, továbbá a szeszdó emelését cé-lozzák. A kormány iránt bizalommal nem vi-seltetik és az indemnitási javaslatot nem sza-vazza meg. (Helyeslés a baloldalon.)

A munkapárt, a mely a kormány mögött áll, nem a nemzeti munka pártja, hanem a régi szabadelvűpárt, amelynek elnökét, Perczel Dezsőt önök tagadják...

Zajos felkiáltások a munkapárton: Nem igaz! Hogy mer ilyet állítani!

Eitner Zsigmond: Elbízsem, hogy önök ta-gadják Perczel elnökségét...

Mikosevics Kanut: Nem tagadjuk!

Eitner Zsigmond: Jó, ha nem tagadják, legalább szégyenlik... (Zajos ellenmondások)

Elnök esenget és többször figyelmezteti Podmaniczky Endre báró és Mikosevics Kanut munkapárti képviselőket.

Eitner Zsigmond: A pártnak pedig van egy magát közlegénynek feltüntető tagja, Tisza István gróf... (Zajos éljenzés a munkapárton.)

— Egészen... csak még a lelkemben...

— Hisz az természetes. A lelkibajok las-sabban mulnak el, mint ahogy jönnek. Most már egészen jobban leszel, Lea. Nézd: itt van a jegygyűrűd. Még akkor átadta Csontos ne-kem, amikor te először rosszul lettél az ő rut-ságától...

Lea szíve nagyot dobbant, arca elsápadt. Ajkát makacsul összeszorítva hallgatta Adél szavait.

— Az ő kívánsága volt, hogy mint meny-asszonya elfogadhatod az ő nagylelkűségét, azért nem szóltam eddig arról, hogy még az-nap vissza kaptad a gyűrűdet. Most már meg-gyógyultál: ime átadom. Csontos Ferenc visz-szaadja a szabadságodat, a családtól kieresz-aolt szavadat.

— Köszönöm... szólt halkan Lea. — Es... és mit gondolsz, Adél, mit csináljak én most ezzel az igen-igen nagy szabadságommal?!

— Használd fel! — nevetett Adél, de Lea arcán valami nagy névtelen szomorúság ült. Ugy van az sokszor az életben: megölik a nő lelkét, ha elveszik a szabadságát. De sekszor végkép megöl az, ha ugyanaz az ember visszaadja a szabadságunkat.

Lengyel Lea lelke kétszer halt meg egy emberért; amikor még nem tudta szeretni és amikor már nem tudta nem szeretni.

Órákig elnézte a tengert. Hullámjátéka van annak is, mint az emberi léleknek.

Podmaniczky Endre báró: Sümegi már sug valamit, mondja azt! (Elnök esenget és figyel-meztet Podmaniczkyt)

Sümegi Vilmos: Mit kiabálnak, hisz az elnök (Návay) és társai is a zsebkendő miatt léptek ki a szabadelvűpártból! (Taps a függet-lenségi párton. Zaj a munkapárton)

Eitner Zsigmond: Rátér Láng Lajos dele-gációk üdvözlő beszédére, amely teljesen ferde színben tünteti fel a nemzeti érzéseket.

Sándor Pál többször közbeszól.

Elnök esendire inti Sándor Pált. (Zaj.)

(A hadsereg.)

Gedeon Aladár (Kossuth-párti) a hadsereg magyarellenes szelleméről szól. Magyar szármá-zásu tiszt alig viheti valamire, a magyar nyel-vet nem tanulják meg még azok a tisztek se, a kik évtizedekig élnek ebben az országban. A magyarellenes szellemnek bizonyítéka, hogy egy brigadéroszt, a ki a város lakosságának idegenségére való tekintettel nem akarta el-játszatni a Götterhaltet, 24 óra alatt nyugdí-jazták.

Podmaniczky Endre báró: Ez nem is lehet-séges! (Zaj. Elnök esenget és esendit kér.)

Gedeon Aladár: A Habsburg dinasztia egy magyar királynak, Kuc Lászlónak köszönheti hatalmát és létezését. Napoleon alatt is a ma-gyar nemesség mentette meg a dinasztit, bár-mennyire akarják is gyávanak bélyegezni a K. u. K. levéltárosok.

A 48-as honvédek emlékét kegyelettel őriz-zük, de az életben maradt aggasztásoknak csak szivarvéget adunk, hogy el ne unják megukat.

Fráter Lóránt: A darabont főispánok ma is csokoládét uzsonnáznak! (Derűtség.)

Gedeon Aladár: Szóvá teszi a vármegyei tisztviselők mozgalmát és jogos kérésüket a Ház figyelmébe ajánlja. A református papok fizetésének rendezését is sürgetőnek tartja. Az indemnitást nem szavazza meg. (Az ellenzék helyeseli és sajnosan tüntet a szónok mellétt.)

(Tüdös kritikája.)

Tüdös János (Justh-párti) nem fogadja el az indemnitást pártállásánál és politikai meg-győződésénél fogva, szigorúan pénzügyi szem-pontból.

Az országnak nem indemnításra van szük-sége, hanem egy célszerű, okos és előrelátó költségvetésre, amely az ország gazdasági és nemzeti haladásának alapja. Két év óta nincs költségvetés, a legutolsót az 1908-ikét egy év-vel azelőtt állapították meg és ez a kormány nemhogy sietne a törvényhozás elé hozni a költségirányzatát, tizenhat hónapon keresztül indemnitással akar kormányozni.

Hosszasan polemizál az előadóval és cá-folja azt az állítását, mintha a kormány erköl-csileg fedezve volna, hogy a költségvetés he-lyett indemnitást terjesztett elő. Mondjon le a kormány és a helyébe kinevezendő ministe-riumnak az ellenzék 24 órán belül megszavaz-a a költségvetést. (Helyeslés a baloldalon.)

Rudnyánszky György: Nagyszerű idea! (De-rűtség jobbfelől.)

Tüdös János: A vármegyei tisztviselők státuszrendezési mozgalmát a kormány ad gra-cias Calendas tolta ki. Ezt nem lenne szabad tennie a közigazgatás érdekében. Sürgeti az ipartörvény revízióját. A javaslatot nem sza-vazza meg. (Éljenzés a Justh-párton.)

Most egy kis esetepatá következett. Somssich Tihamér gróf lett volna soron szóására és már fölkelet, hogy beszéljen, de Batthyány Tivadar gróf közbeavatott:

— Szünetet kérünk!

Podmaniczky Endre báró: Ne adjon mias-tásokat az elnöknek!

Batthyány Tivadar gróf: Én pedig az urtól nem kérek utasítást!

Az elnök vetett véget a szaváltásnak azzal, hogy ráesőngtetett a békétlenkedőkre és Somssich Tihamér gróf elmondhatta beszédét. Támadta az indemniti javaslatot a természetesen nem szavazta meg.

Most az elnök szünetet rendelt.

Szünet után Lukács László pénzügyminis-ter válaszolt Polónyi Géza interpellációjára az 560 millió kölcsön tárgyában, amelyről külön írunk.

Könyv az Ehrlich-szerről.

Egy magyar orvos kutatásai.

Az a csodás hatású gyógyszer, amelyet Ehrlich 606 néven ma már szerte a világon ismernek, ugyiszlán az egész emberiséget megihódította. Az eddig hitetlenkedő francia tudósok is kénytelenek elismerni, hogy a szernek eddig még soha nem tapasztalt hatása van a szifilisz kezelésénél.

E gyógyszer egyik legkiválóbb ismerője, Alfredi Béla dr. fővárosi orvos, a képviselőház orvosa, most könyvet adott ki az „Ehrlich 606”-ról. Alfredi dr. munkája orvostudományi szempontból épp úgy mint a laikusoknak egyaránt értékes mű. Alfredi dr. személyesen járt ki Frankfurtban és hosszú ideig tanulmányozta ezt a korszakos gyógymódot. A könyvből közöljük a következő érdekesebb részt, amely olvasmányának is elsőrendű.

Látogatás Ehrlich tanárnál.

Nagy pápaszem mögül jósaos kék szemek tekintettek rám, amikor ez év augusztusában bekopogtattam Ehrlich Pál tanár műhelyébe. Műhely és nem dolgozó szoba, ez a találó elnevezése annak a könyvekkel, iratokkal, fényképekkel és vegyi anyagokkal telt műhelynek, amelyben Ehrlich tanár fogad. Ehrlich Pál tanár a majnai Frankfurtban, a német kereskedelem ezen gócpontjában, a Georg-Speyerhaus igazgatója. A Georg-Speyerház a városi kórház mellett új épületben van elhelyezve. Apró villák zöld kis kertekbe ágyazva, szegélyezik a Speyer-házhoz vezető utat.

Az intézet, amelyet Ehrlich tanár 1899 óta vezet, vegyi szerek gyógyhatásával (chemoterapia) foglalkozik. Mostanában pedig bucsujáráhelye a világ minden részéből Ehrlich tanárhoz zárandó orvosoknak.

Mikor a tudós átnézve ajánlóleveleimet, üdvözölt, elsősorban elmondottam, mily nagy érdeklődéssel és kitörő örömmel fogadták zsemlális felfedezésének hírére Magyarországon. Nemcsak orvosok, hanem a nép minden rétege figyelemmel kíséri fontos felfedezését. Ezen érdeklődés csekély jelei azok a bizalmi nyilatkozatok és üdvözlések, amelyekkel át Magyarországot apró községeiből is felkeresték. Ehrlich tanár maga is megerősítette, hogy magyar orvosok igen nagy számmal látogatták őt meg és azután azt a kérdést intézte hozzám, ami is az oka ennek a rendkívül élénk érdeklődésnek, amely őt nagy örömmel töltötte el. Elgyekeztem erre megmagyarázni a magyar sajnának fontos szerepét, amely a nép legszélesebb rétegeit értesítette az új gyógykezelésről. A magyar hírlapok eljutnak a paraszt kunyhóig, felvilágosítják és tanítják a népet. A magyar nép azonkívül megtanulta becsülni a difteria-szérum és a Pasteur-féle veszettség elleni oltások gyönyörű eredményeit. Ezek a tapasztalatok megnyerték a magyar népet a gyógykezelés ezen új módjának és innen a nagy érdeklődés az új gyógymód iránt.

Ehrlich tanár vette át azután a szót. Mialatt beszélt, volt alkalmam az ötvenhatéves ferfinak fehér szakállutól körüvezett vonzó arcát jobban szemügyre venni. A nyugodt, de beszéd közben mindinkább élénkült. A kék szemek nézése acélos, energikus lett és mikor hosszú munkájáról, az őt vezető eszmékről és az elért sikerekről beszélt, a lelkesedés pirja borította el a tudós arcát. Ehrlich tanár kijelentette, hogy munkája még nincs befejezve, kiváló munkatársa, a japán Hata dr. nem sokára el fogja őt hagyni, ő azonban az intézetében vele dolgozó vegyészek egész csoportjával folytatni fogja a munkát. A cél, amely után törekszik, egy olyan arzénvegyület előállítását, amely az emberi test sejtjeit semmiképp se bántja, az emberre nem mérgező, a spirochaetákat azonban, amelyek a testet megfertőzik, megmérgezi és megöli. A véges emberi tudás ezt a célt eddig nem engedte teljesíteni; azonban megtaláltuk az utat, amely a cél felé vezet. Az a szer, amely most „606” jelzéssel került forgalomba, nagy sikert jelent. Az utolsó hetekben még ez a szer is

jávi va lett és mint a legideálisabb szer „Hy.” (hyperideal) jelzést kapta. A módot, ahogyan ezt a szer használni kell, Wechsalmann tanár dolgozta ki Berlinben. A szer alkalmazását meg kell tanulni. Vannak persze orvosok, akik a szer alkalmazását minden előzetes óvatossági rendszabály nélkül, nem ismervén annak alkalmazási módját, ezek azután természetesen nem tudnak sikert elérni. Ehrlich tanár ezután elmondta, hogy a szer készítését a höchsti vegyészeti gyára bizta és bemutatta munkatársát, dr. Hatát, valamint a vezetése alatt álló intézetet. Ebben az intézetben beteg embert nem kezelnek. Nagy vegyi laboratórium ez; sok házi nyúl, tengeri malac, patkány, egér, ló és egyéb állat található az intézet istállóiban. A kísérleti állatokat nagy ketrecekben tartják, ahol megfigyelik rajtuk a fertőzések, valamint a különféle gyógyító anyagok hatását. Szavait, amelyekkel elmondotta azt az utat, amelyen eljutott újfajta gyógykezelésének csodálatos sikereihez, következőképpen vázoltam.

Az emberiség régóta birtokában van néhány kiváló gyógyszernek, amelyeket talán valamely szerencsés véletlen adott kezébe és ismeretük apáról-fiúra szállott. Ilyen gyógyszerek a higany, a kinafa kerge, a gyűszűvirág és a mák nedve. Ujabban már a vegytan is nagyon sok gyógyszert adott az orvos kezébe. Ezek a szerek úgy jöttek létre, hogy valamelyik vegyi anyagnak a hatását kipróbálták az élő testen és így a véletlen szintén sok becses gyógyszert szolgáltatott. Ebben az esetben azonban nem valami véletlen felfedezésről, hanem egy oly szerről van szó, amelyet évek hosszú során át rendszeres munkával kerestünk és végre meg is találtunk.

A „606”-os szám, amely az új szernek jelzése, bizonyítéka annak a hosszú munkának, amelyet Ehrlich tanár és munkatársai végeztek, mert ennyi vegyületet kellett átkutatni, míg végre az igazit, a megfelelőt megtalálták.

Természetes, hogy mielőtt bármely betegséggel szemben a küzdelmet fel akarjuk venni, pontosan kell ismerni a kór okozóját és annak tulajdonságait. Csak azután lehet arra gondolni, hogy oly szeret keressünk, amely a kórokozó idegen testet az állati testben belül megöli a nélkül, hogy az ember vagy állat testének ártana. A kérdés már most az, hogy meglehet-e ily feladatokat oldani. Azt régóta tudjuk, hogy a kórosirokat az állati testben kívül meg tudjuk ölni. A forró levegő, a szublimát, a kárból és még sok más anyag megöli a kórokozó apró élő lényeket és amikor dezinficiálunk, nem teszünk egyebet, mint előljük ezeket a csírokat. A hő, a kárból szublimát stb. azonban nemcsak a mikrobaikra, hanem az emberi test sejtjeire is élő, mérgező hatást fejt ki. Ha valamelyik fertőző állat testébe annyi szublimátot viünk be, hogy az számításunk szerint megölné a testben levő kórosirokat, nem érünk célt. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy mielőtt a mérgező higany eljut a kóros anyagokig, a mérget megölik az állati test sejtjei. Ezek a sejtek elpusztulnak, az állat mérgezés folytán meghal, a kórosirok azonban semmiféle bajuk nem lesz, azok élve maradnak.

Mégis vannak anyagok, amelyek nem bántják a test sejtjeit és dacára ennek, képesek megölni a kórokozó csírokat. Egy példa erre a kinin. Ennek a szernek olyan adagjai, amelyek az emberi testre még semmiképp se ártalmasak, elölik a vérsejtekből élő mocsári láz okozóját és így képesek ezt a betegséget meggyógyítani. Hogy hasonló eredményt érjen el Ehrlich tanár, oly jelenségek után kutatott, amelyek hasonlítanak a kinin hatásához. E célra először is azt a kérdést kellett megoldani, miképpen is hatnak tulajdonképpen a gyógyszerek. Vizsgálatai közben arra a meggyőződésre jutott, hogy a gyógyszerek hatásának bizonyos feltételei vannak. Azt látjuk ugyanis, hogy ugyanazok az anyagok az élőlények egyes csoportjainál különböző hatást fejtenek ki. A merevkórnak mérge a legtöbb melegvérű állatot megöli, a teknősbékára azonban hatástalan. Fel kell tehát tennünk, hogy valamely anyag csak akkor tud az élő sejtre hatást gyakorolni, ha a ható anyag és a sejt között oly érintkezési pontok vannak, amelyek a ható anyagokat a sejthez hozzá tudják kapcsolni. A ha-

tás, akár mérgező, akár gyógyító, csak ilyen kapcsolaton folytán jöhet létre. Ehrlich tanár tehát első sorban felteszi azt, hogy úgy az élő sejtek, mint a vegyi anyagok is kapcsoló csoportokkal vannak felszerelve, amelyek lehetővé teszik azt, hogy a ható anyag a sejthez hozzákapsolódjék. Ha a sejt és a ható anyag minosének felszerelve ily egymáshoz illő kapcsolatokkal, akkor a ható anyag nem is tud a sejthez kapcsolódni és a sejt nézve hatástalan marad. Oly mérge tehát, amely a vele érintkezésbe jutó sejten nem talál neki megfelelő kapcsolatot, elmegy a sejt mellett anélkül, hogy valamiféle hatást gyakorolna rá. Ha már most az a célunk, hogy a szervezetbe jutott idegen fertőző anyagokat megöljük, akkor feladatunk az lesz, oly vegyi szereket készíteni, amelyek sok, megfelelő kapcsolatot találnak a fertőző kórosíron, a test sejtjével azonban ne legyen semmiféle megfelelő kapcsolata, úgy hogy a sejt mellett mint idegen testek menjenek el. Ha sikerül a tudósoknak ilyen vegyszert előállítani, ez a testre nézve nem lesz mérgező, ellenben elpusztítja a testbe jutott fertőző anyagot.

Alfredi dr. könyvének ára 1 kor. Kapható Budapesten, Schenk Ferenc könyvkereskedőnél, Semmelweis-utca 5. szám alatt.

Bonyodalom a veszthelyi ásatások körül.

— Előttel Varjassy Árpádnak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Varjassy Árpád királyi tanfelügyelő, a veszthelyi ásatások vezetője közli a következőket: A veszthelyen felállított obeliszk körül végzett ásatások eddig eredményhez nem vezettek, miből nyilvánvaló, hogy az obeliszk nem a veszthelyen, hanem csak a zsigmondházi legelőn állított fel. Az Einvag János aradi polgár által megjelölt és az általa készített térkép alapján kitűzött területhez fűzött remények is megrendültek, mert a bizottság által tegnap megkerdezett Wagner Ferenc és Eicher József ujaradi polgárok, mint a kivégzés szemtanúi, a kivégzés helyét a várhoz 8-400 méterrel közelebb eső dombos helyet jelölték meg. Ez a hely az aradi várbörtönben fogszat szenvedett Pfeszingsdorf, Zsurmay, Horvát Andras és Frievisz Ferenc honvéd ezredesek által 1855. évben készített, de méretekkel el nem látott térkép adataival is megegyezőnek látszik. Kristyó János közölte a bizottsággal, hogy nehaz Kristyó Zsigmond elbeszélése szerint a bitófák a szerb templom és az első malmon keresztül vont egyenes vonal meghosszabbításába estek. Ez az adat is az utóbbi hely valószínűségét erősíti. A bizottság most az egy méter mélyű futó árkok ásását erre a helyre tereli át. A munkásoknak külön sátrort építettek, tüzelő anyagul pedig Szántay Lajos két szekér tuzifát díjtalanul engedett át. Az eddigi ásatások egyezer és néhány koronát igényeltek. Az időjárás az ásatásokra a legkedvezőbb.

Itt említjük meg, hogy a Kölcsey-egyesület választmánya mai ülésén elégtételt szolgáltatott Varjassy Árpádnak, a napokban őt ért támadásokért. A választmány ülésén Fényes Dávid egyhangú helyeslés közt ajánlatát fejezte ki, hogy Varjassy Árpádot, a Kölcsey-egyesület elnökét máltatlan támadással illeték.

a fővárosból, mikor lelkesedéssel és tudással azon dolgozik, hogy a nemzet vértanúinak földi maradványait megtalálja. Az indítványozó javaslatára a választmány kijelentette, hogy helyesi elnökének az ásatásokkal végzett munkáját és noha elismeri a napynévű egyetemi tanár szakszempontját, a Varjassy Árpád gyakorlati szempontjait nem látja azokkal ellentéteseknek. A még élő szemtanúk bevonásával folyó ásatásokra a talaj- és időviszonyok alkalmassak. Varjassy megköszönte a bátorítást és biztosította a választmányt, hogy összgedés nélkül fog gondos figyelemmel tovább dolgoztatni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Első ebéd.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A szegény és nyomorgó iskolás gyermekek rég várt öröme, a szegénytanulók kenyérszegetése megnyitott. Régi szokása volt már az egyesületnek, hogy úgy a megnyitását, mint a beáratását egy kis ünnepség keretében eszközli; ennek egyéb jelentőségén kívül nagy pedagógiai haszna is van. Ez alkalommal is résztvett az ünnepségen Dálnoky Nagy Lajos alispán, Lakatos Ottó dr. rendfőnök, Varjassy Lajos polgármester, Műlek Lajos dr. kir. közjegyző, Almási T. Pál polgári iskolai igazgató és Kovács Vince közművelődési tanácsnok, aki idestova már két évtizede önzelen munkása e humánus egyesületnek.

Elnöknek jelent meg özv. Hauser Károlyné ezredesné elnök, aki szíves üdvözléssel fogadta munkárait, a nagylelkű urakat, az egyesület védekezését. Ez az 6 napja, ilyenkor élvezheti munkájának igazi gyönyörét.

A Weitzer János-utcai iskolában ma már a szegénytanulók kisebbik része nyer elhelyezést, a periferiák létszáma a külterületi iskolákban kap ebédet. Az uttelepi községi fiúiskola, a Szentpéter téri községi fiúiskola és az Illés utcai községi fiúiskolákban naponta mintegy 180—200 tanuló ebédet, naponta meleg, tápláló eledelt.

A megnyitó ünnepség a Weitzer utcai iskolában folyt le. A gyermekeket Schweffer Ilona tanítócső vezette le az ebédhez. Itt Kovács Vince tartott beszédet, a melyben a gyermekeket figyelmeztette kötelességeikre, jötevéiről iránti hálára s egyben pedig köszönetet mondott az egyesületnek e nemzeti munkájáért s annak érdeműs elnökének, Hauser ezredesnének.

A párolgó meleg ételt nagy gondnal és szeretettel osztották a hölgyek a gyermekeknek s gyönyörködtek a kicsinyek étvágyában, a kik mohón végeztek a tányér gulyással s a jobb étvágyuk bizony jelentkeztek pótadagokért.

Az ebéd a gyermekek imájával ért véget.

Jelen voltak: özv. Hauser Károlyné ezredesné, Fábry Sándorné, Lukácsy Lajosné, Kövér Béláné, Prettnér Etelka, Hegedűs Lászlóné, Kráitz Lajosné, Kintsig Gézáné, Hermann Gyuláné, Kristóry Jánosné, Tisch Mór dr.-né, Lészay Sándorné, Fábry Nóra, Szalay Ilonka, Almási Ilonka, Rubencsu Augusta, Ajtay Erzsi, Timár Aranka, Eleméry Mariska.

Itt említjük meg, hogy e hónap 10-én délután 3 órakor lesz a szegénytanulók együletének ruhakiosztása. Valószínűleg ezen az ünnepélyen fogja ünnepélyesen Hauser ezredesné mellé tüzni Urbán Iván főispán az Erzsébet rendet. E hónap 15-én választmányi ülést tart az egye-

sület. Ekor határozzák el, hogy az idén milyen ünnepélyt rendeznek.

(*) Az aradi állatvédő egyesület dec. 6-án, kedden délután 4 órakor a jóságigazgatóság tanácstermében (Ferdinánd-utca) választmányi ülést tart, amelyre a választmány tagjai ezúton is tisztelettel meghívattak. Az Elnökség.

(*) Aradvármegyei községi és közjegyzőinek együlete és nyuzdipontézete december tizenkettő-dikén délelőtt: rendes közgyűlést tart.

(*) Pártalakulás. Az aradi kisiparosok, kisbirtokosok, kiskereskedők és kishivatalnokok II. kerületi pártja a főcsón-utcai Donnavel-féle vendéglő helyiségében folyó hó 1-én tartott értekezleten a II. kerületi pártvezetőségbe a következőket választotta: Elnök Engels Mikály, alelnök Wollmann Emil, jegyző Gáfi Lajos, ellenőrök Jung Rózsa és Müller Henrik. A párt egyelőre a szervezés munkájával foglalkozik. — Az aradi kisiparosok vasárnap délután 3 órakor az egyesület helyiségében Deák Ferenc utca 30. I. em. tartják a kamarai tagok jelölését. Kéretnek a tagok pontosan megjelenni.

VIHAR

az ötszázmillió kölcsön körül

— A leintett Polónyi. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, december 3.

Lukács László pénzügyminiszter a Ház mai ülésén válaszolt Polónyi Gézának az 500 millió kölcsön ügyében még régebben beadott interpellációjára. A válasszal Polónyi nem volt megelégedve és durván nekitámadt a miniszternek, ami általános megütközést és felháborodást keltett. Az elnök kétszer is rendreutasította a heveskedő Polónyit, a Ház pedig percekig lelkesen tapsolta Lukács László energikus és tapraesett válaszát. Az érdekes incidens lefolyása a következő volt:

Szünet után elnök jelenti, hogy Lukács László pénzügyminiszter válaszolni óhajtott Polónyi interpellációjára. A polárok rendre megtelnek és a Ház feszült figyelemmel várja a miniszter beszédét.

Lukács László előszörban is kijelenti, hogy Polónyi beszédének személyi részével kíván foglalkozni; Polónyi azt állítja, hogy a pénzügyminisztert utasították, hogy a kölcsön feltételeinek módosításáról jelentést tegyen. Ez nem áll. Fel nem vett kölcsönről, nem teljesített beruházásokról lehetetlen jelentést tenni. Polónyi vádjai tehát alaptalanok. Az interpelláló kérdéseire azt feleli, hogy a francia pénzcsoporttal az előző kormány csak a kölcsön első keretéig jutott el, de végleges feltételek nem jöttek létre, még a pénzcsoport részéről se. Itt hiányzik az alap az igazságos összehasonlításra egy befejezett kölcsön és egy fálbenmaradt kölcsönönnél. Ez méltánytalan eljárás volna az előző kormánnyal szemben. A kölcsön, a melyet a kormány a nevezett pénzcsoporttal kötött, kedvezőbb volt, mint amelyet a franciákkal kötöttek volna, mert a kibocsátási illeték Franciaországban magasabb. A járadékkötvények adómentességét egy speciális törvény biztosítja. Kéri válaszában tudomásulvételét.

Polónyi Géza reflektál a pénzügyminiszter válaszára. Semmi mást nem kért interpellációjában, csak azt, hogy a kormány bocsaára rendelkezésre a koalíciós kormány kölcsöntervezetét, hogy összehasonlíthassa adatait a mostani kölcsönönnél. Ha ezt a kormány nem teszi, úgy tűrje el a vádakat. Magyarán, hogy a külföldiek a magyar járadékkötvények után tőkekamatadót tartoznak fizetni. Wekerle legálább annakidején ezt így beszélt.

Förster Aurél (közbeszó): Az pedig többet tud még az öregpajuknál is. (Derűltség.)

Polónyi Géza: A pénzügyminiszter tul-lép a felbatalmazást, mert nem volt joga új pénztári jegyeket kibocsátani. Okmányokkal igazolja, hogy a pénzügyminiszter más francia csoporttól is kapott kedvezőbb ajánlatot, de hát a Rothschild csoport rekonpenzációjára volt szükség, meg azoknak a bankoknak a rekonpenzációjára, amelyek a választások milliósköltségeihez hozzájárultak. (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Honnan veszi ezeket? Ne rágalmazzon!)

Lukács László (közbeszó): Dajkamese.

Polónyi Géza: Nem veszi tudomásul a pénzügyminiszter válaszát.

Szék Kálmán személyes kérdésben kér szót. Kijelenti Polónyi meggyanúsítására, hogy a Magyar Jelzálog Hitelbank egy filért sem adott a választási költségekre, Polónyi alaptalanul vádaskodik.

Madarassy-Beck Gyula baró szintén visszautasítja az insinuációt. Az ő vezetése alatt álló intézet nem adott pénzt a választásokra.

Lukács László pénzügyminiszter nem hagyja megjegyzés nélkül Polónyi szavait, aki amikor sároba szorítva érezte magát, csavarintott egyet és átugrott a tőkekamatdőről a járadékadóra. (Nagy derűltség.) Polónyi abban az óriási küzdelemben, amelyet az adójavaslátok körül folytatott, elfelejtette a törvény szövegét. A tőkekamatadó nem öt, hanem tíz százalék. Azzal is vádolta Polónyi, hogy rossz kölcsönt kötött, holott nem ismeri a francia kölcsön feltételeit. Polónyi — így fejezte be a miniszter — meg nem engedett eszközökkel dolgozik. A nagy Galeotti szisztemája ez, amelyet le kell fejezni. Aki tiszterséges fegyverek helyett ilyen eszközöket használ, nem tarthat igényt arra, hogy szavára valamit adjanak.

A pénzügyminisztert a kormánypárt percekig tapsolta és éljenzte.

Polónyi ismét felszólal.

— Eismertem ugyan a pénzügyminiszter tudását, — mondja — de politikai téren a pénzügyminiszter politikai méregkeverő... (Nagy zaj. „Rendre, rendre” a jobboldalon.)

Elnök: Polónyit rendreutasítja.

Polónyi folytatja beszédét és ismét a francia kölcsön részleteiről szól. Három órakor Ná-vay elnök figyelmezteti, hogy az előre haladott időre való tekintettel fogja rövidebbre beszédet.

Polónyi: ... Ama brutális támadás után... („Rendre, rendre” jobbról.)

Elnök: I méltalán rendreutasítja.

Polónyi: ... bűsike vagyok arra, hogy ez a támadás Lukács részéről ért (Leül.)

Ezután a Ház a pénzügyminiszter válaszát tudomásul vette.

Budapestről jelentik éjjel: Polónyi Géza Muzsa Gyula és Eitner Zsigmond képviselőket felkérte, hogy a pénzügyminiszterrel a parlamentben tett nyilatkozatáért elégtételt kérjenek. A megbízottak azonban nem láttak a provokálás szükségességét és megbízójukhoz a következő levelet intézték: „Polónyi Géza ő excellerenciájának, Budapest. A képviselőház mai ülésén Közötted és a pénzügyminiszter közt felmerült konfliktusból kifolyólag felzárkóztattál, hogy tegyük meg a további lépéseket. Felszólításra kijelentjük, hogy meggyőződésünk szerint Részéről semmiféle szüksége nem forog fenn további lépéseket tenni, mert a pénzügyminiszter által a vita hűvében használt kifejezéseket, amelyek különben is csak feltételesek, nem tartjuk alkalmasnak arra, hogy azt további eljárás tárgyává tegyük. Vagyunk kézz hived Muzsa Gyula és Eitner Zsigmond.”

TÖRVENYKEZÉS.

§ Kártérítés a vérbaj miatt. K. J.-né aradi mosónő ma kártérítés iránti keresetét indított R. M. aradi magán-tisztviselő ellen. A ritka érdekességű keresetben a mosónő azt adja elő: hosszabb időn át mosta a magánhivatalnok fehérneműjét, a nélkül, hogy tudta volna, hogy a tisztviselőnek vérbaja van. Egy alkalommal mosás közben megszóptatta hat hónapos gyermekét és közben megfertőzte a csecsemőt. A gyermeket bevitték a kórházba, ahol az orvosok konstatálták, hogy vérbajt kapott. A kétségbeesett anya most kártérítést követel a tisztviselőtől, akinek a fehérneműje a bajt okozta és nagyobb összeget követel tőle az alapon, hogy betegségét eltitkolta és így egy ártatlan kis gyermeket döntött végzetes szerencsétlenségbe.

§ Kibékülés hét éves háborúság után. Nagy-szabású rágalmazási per tárgyalását kezdte meg tegnap a szegedi esküdtbíró. A pör 7 évre nyúlik vissza. Balassa Ármin, a Szeged és Vidéke főszerkesztője megvádolta Engel Lajost, a Szegedi Napló kiadóját, hogy a városi nyomtatványok szállításánál panamázik és ezzel a várost megkárosítja. Balassának, aki — megjegyzendő — maga is nyomdatulajdonos, vádjai alaptalanoknak bizonyultak és a szakbíró Engelt rehabilitálta. A peres eljárás közben azonban a két kiadó rendkívül éles hírlapi polemikát folytatott, amiből kifolyólag kölcsönösen följelentették egymást becsületsértésért. Az ügy tárgyalását tegnap kezdte meg a szegedi törvényszék esküdtbírója Hevesi Kálmán elnökletével. A tegnapi tárgyaláson Engel azt hangoztatta, hogy Balassa őt üldözte, mert a városi nyomtatványszállítást nem a Balassa, hanem Engel nyomtatója kapta meg. Balassa viszont azt mondta, hogy Engel őt 7 éve üldözi. A pör különben ma váratlanul békésen befejeződött. A tárgyalás elején a felek kölcsönös sajnálkozásuk kifejezése mellett panaszukat kölcsönösen visszavonták.

§ A király és a Habár-ügy tanui. Habár Mihálynak a koalíciós kormány elleni sajtópörében védője ma felterjesztést adott be az esküdtbíróshoz, amelyben a Btkv. 204. §-ra való hivatkozással kéri, hogy az igazságügy-miniszter útján, mély hódolattal kéri meg őfelségét, hogy Vörös László, Kossuth Ferenc volt és Hieronymi Károly jelenlegi minisztereket oldja fel a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól.

§ A hunyadi bányatolvajok. Hunyadmegye aranybányáiban feltűnt, hogy az utolsó esztendőben mindig kisebb és kisebb a termelés. Végre is a bányák vezetősége a csendőrséghez fordult, mely előtt már régen gyanús volt egyes emberek hirtelen való meggazdagodása. Megtudta azt is, hogy a tolvaj bányászok ruhájuk belésében, sapkájukban és nem ritkán a szájukban csempészik ki a nemes ércet, hogy orgazdájukhoz vigyék. Május elsején a csendőrök váratlanul házkutatást tartottak több munkafelügyelőnél és a többi között Cserny Ottó felőrnél 216 korona értékű nyolcvan grammos aranyat találtak, melyről a kelepcebe került ember azt állította, hogy Opluschik Mihály főfelőrtől kapta megőrzés végett, Spitsuk Ferenc-től pedig 87 korona értékű aranyércet koboztak el, melyet állítása szerint úgy talált. A dévai törvényszék Opluschikot lopás bűntette miatt hat hónapi börtönrre, Csernyt pedig hatvan korona pénzbüntetésre ítélte, harmadik vádlottat ellenben felmentette. A kolozsvári királyi tábla Opluschikot felmentette a vád alól, s

Cserny négy hónapi, Spitsukot pedig három hónapi fogházra ítélte. A Kuria második büntető tanácsa ma Dushegyi Gyula dr. védelme után a benyújtott semmisségi panaszokat elutasította.

§ Elutasított petíció. Budapestről jelentik: A Kuria második választási tanácsa ma hirdette ki ítéletét a Jármy István dr. Kossuth-párti képviselő tiszaháti mandátuma ellen beadott petíció dolgában. A Kuria a petíciót elutasította és az összes költségekben, amelyeket 22000 koronában állapított meg, a kérvényezőket marasztalta el.

Egy híres olasz

színésznő élete.

— Viktor Emánuel király kedveséről. —

1904. július 26-án halt meg Velencében Laura Bon. Olaszországnak egykor legünnepeltebb tragikája halálakor szegénységgel és nyomorúsággal küzdött. A sok dicsőségnak emléke néhány újságcikk volt, amelyekben az olasz lapok azt mesélték, hogy fiatal korában, szegénységnek tetőpontján, Viktor Emánuel, az egységes Olaszország megteremtőjét is lábai előtt láttá heverni. És az olasz lapok többé-kevésbé nyíltan hangoztatták, hogy ez a nő volt egyetlen komoly szerelme, egyetlen őszinte szenvedélye Viktor Emánuelnek, ennek a női bájok iránt oly nagyon fogékony uralkodónak. Egy olasz újságíró most összeállította s megírta mindazt a sok mende-mondát, ami Laura Bonról és fejedelmi udvarlójáról közszájon fergott.

Laura Bon ugyyszólván a színpadra született. Adelaide Restorinak volt az unokahuga s már három éves korában fellépett a világot jelentő d-szka-kon. Születésének az évét nem lehet teljes biztonsággal megállapítani, csak valószínűnek tartják az 1825-ik esztendőt. Apja, Augusti Bon, egy kis komédiás-truppnak volt a feje s színészeivel Modena hercegeének az udvarán játszott a karneval alatt, különben pedig városról-városra kóborgott. Itt nőtt fel Laura, aki amikor kifejlődött és az olasz színpadoknak már büszkesége volt, elvált apja színházától és Romanó-Jenetti truppjához szegődött, ahol szerelmi szerepeket játszott nagy tehetséggel és sok szenvedéllyel.

Abban az időben akadálytalanul bemehettek a garnizon tisztjei a kulisszák mögé s így egyszer Piemont trónörökösének adjutánsa azt a tanácsot adta Laura Bonnak, hogy egyik jubileumi előadásához hívja meg személyesen Viktor Emánuel, a savolyai herceget. Ez akkoriban nem is volt oly ritka eset, a herceg, aki ép akkor egy hadgyakorlaton volt, kedvesen fogadta a selyemre nyomtatott programot s megígérte eljöveteletét.

Ezen az estén gyönyörködött először Laura Bon szépségében.

És amikor a színésznő az első ibolyaszokrot kapta a hercegtől, megérezte, hogy élete össze lesz kapcsolva a fiatal uralkodó sarjadékkal. Aranygyűrűket viseltek, amelyekbe a szavak voltak bevéve: „Egymásé mindhalálig”. És később, amikor a színésznő egy családi jelenetnél — amelyben gyakran részesítette fejedelmi kedvesét — annak lábai elé dobta a gyűrűt, Viktor Emánuel azt ösztönözve, az ablakon át kidobta, a magát azonban meghízott és megvastagodott testi arányai miatt már nem tudva újjáról levenni, haláláig viselte. Laura Bon különben egy kis leánygyermeknek adott életet. Sokat szenvedett, s úgy látszik, szépsége már ekkor hanyatlott. Viktor Emánuel mindig ritkábban kereste fel. Néha későn este jött érte egy biza'mas lakáj vagy a király adjutánsa, azzal az üzenettel, hogy látogassa meg őt. A király szívélyesen fogadta, megvendégelte. De Bon Laura másként képzelte el jövőjét. Valahányszor a királynál megjelent, könnyek közt heves szemrehányásokat tett neki, hogy őt a színpad dicsőségétől elvonta és

nincs annyi bátorsága, hogy vele világos nappal emberek előtt megjelenjen. Nagy jelenetek voltak közöttük nap-nap után, melyek oly arányokat öltöttek, hogy egyszer a király a kardját oly erővel dobta utána, hogy ő csipőjén megsebesült. Viktor Emánuel a nőknél derűt, enyhülést, kacagást és szépséget keresett. Laura Bon lassanként minden ellenkezőnek a megszemélyesítője lett. Legjobban fájt neki, hogy vetélytársa akadt egy klasszikusan szép, de alacsony származású Barcellona Rosa nevű nőben. Féltékenységet nem palástolta kellőképp, sőt egyszer, midőn Barcellona Ro át egy cirkusz-előadáson megpillantotta, botrányos jelenetet rendezett. Ezzel megpecsételte sorsát.

Gróf Calvour, a mindenható miniszter, meggyőzte a királyt arról, hogy az ily jelenetek tekintélyét csökkentik a nép előtt és Itália egységét veszélyeztetik. Így Laura Bon kiutasították az országból s ő a színpadhoz visszatért, de gyakran megbizonyosodott felőle, hogy a király rá nem neheztel és szerelmük szép napjaira visszaemlékezik.

Különös fényt vet a sardiniai udvar körülményeire, hogy Viktor Emánuel vallásos felesége, Adelaide — osztrák főhercegnő — mély részvétellel viseltetett Laura Bon iránt, nővérét pártfogásába akarta venni, s egy nevelőintézetben elhelyezni. De ő ezt is visszautasította, mint a hogy pénzt mindig visszautasított. A következő években az olaszországi színpadokon — Sardinian kívül — igazi diadalokat aratott és voltak kritikusok, akik unokanővére, Adelaide Ristori föl helyezték. Később Viktor Emánuel — állítólag — egy titkos misszióval bizta meg, amelyet III. Napoleon nővérénél teljesített. Mi az igaz ezekből az emlékekből, mi nem, azt most már nehéz eldönteni.

Emánuel Laura Bonnak 6000 lírás évjáradékot biztosított, amit azonban halála után erősen lepasszítottak. A nagy színésznő maga egész igénytelen volt, de szerette, ha sok semmittevő volt körülötte. Ezért később állandó félelme lett minden állami hivatalnak s nagymestere a könyörgő folyamodványírásnak. Összes — a királytól származó — emlékeit egyenkint és jó áron adta el. Legutoljára egy képe maradt a királytól, amelyen mint fiatal tisztecske volt ábrázolva. És a nagy tragika, akit a színpadon mindenki ünnepelt, öreg napjaira a kávéházakban mint szegény koldusnő lézengett. Legrosszabbul járt azonban az a szegény lány, aki a színésznő és a király viszonyából származott. A leány ugyanis fokról-fokra süllyedt, míg az erkölcselen élet fertőjében egészen elsüllyedt.

Laura Bonnak szellemi frissesége egész élete végéig megmaradt s fáradhatatlan volt dicsőséges multjának az elbeszélésében, 79 éves korában szív-szélehdésben halt meg s valószínű, hogy halála nagy megkönnyebbülést okozott az olasz királyi udvarnál. Az a fajtája volt a nőknek, akik egy szerelmes óráért egy egész életre való rekompenzációt követelnek.

VÁROS ES MEGYE.

A városi jéggyár első szezonja. Barkó Ferenc vágéhid-igazgató, a városi jéggyár keze-lője, a gyár első szezonjának befejeztével jelentést tett a tanácsnak az üzleti forgalomról. Elmondja, hogy a fogyasztók részéről igen meleg elismerésben részesült a gyár a jég minősége, olcsósága és kiszolgálás pontossága miatt. Különösen a nagy fogyasztók körében kellett megelégedést, hogy a városi üzem mindig elegendő volt velük szemben és segítségükre sietett, ha jégszükségletüket esetleg másuttal fedezni nem tudták. Igen sokan tettek kötelező ígéretet már a jövő évi fogyasztásra is. A gyár 121,322 tábla jéget termelt és összes bevétele 38007 korona volt. Havonként fizető jégbérlet volt 433, ezek közül 345 nek házhoz szállították a jéget.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárral: A kormánybíró, bohózat. Este rendez helyárral: A balkáni hercegnő, operette. B) bérlet.

Hétfő: Balkáni hercegnő, operett. C) bérlet.

Kedd: Balkáni hercegnő, operett. A) bérlet.

Szerda: Aida, opera. B) bérlet.

Csütörtök: Délután: Muzsikuss leány, operett. Este: Balga szűz, színmű. Bemutató-előadás. C) bérlet.

Péntek: Balga szűz, színmű A) bérlet.

Szombat: Balga szűz, színmű B) bérlet.

* A balkáni hercegnő mai második előadására is teljesen megtöltötte a színházat a közönség. A tetszés java része Dióssy Nusi fedelmi tolettjeinek, Rontay Boriska elragadó táncainak és Huszár Károly pompás énekének szült. Huszárt zajosan megtapsolta a közönség Csányi Mátyás egy végtelenül kedves szerelmi daláért, amelyet a fiatal művész tökéletes interpretációjában élvezett a publikum. H. G.

* Botrány a bécsi udvari operában. Bécsből jelentik: Ma este kinos botrány színhelye volt a bécsi udvari opera, amelynek falai még ilyen esetet nem láttak. A Lohengrin csodás akkordjaiban gyönyörködött a színházat megtöltő közönség, amikor egyszerre csak csend támadt a színpadon. A férfi kórus ugyanis megtagadta az éneklést és ehelyett morgott, s így csak a nők énekeltek. A férfiak eslekedete annyira megzavarta Schmiedest, a darab főszereplőjét, hogy hirtelen ő is megakadt. A földszintről dühös kiáltások hallatszottak:

— Ez disznóság! — harsogták a színpad felé. — Ez még se járja.

A legnagyobb nyugtalanság a karzaton uralkodott, mert odafönt egyáltalán nem tudták, hogy mi történik. Ez a kinos incidens a többi felvonásokban is megisméltődött s az egész előadás alatt az izgalmas jelenetek egymást követték. A férfiak eme passzív rezisztenciájának az az oka, hogy az igazgatóság nem akarja teljesíteni a fizetésfelemelésről tett ígéretét. Az ügy színházi körökben élénk feltűnést kelt.

* Előadás Tolstojról a Kőlcsey-egyesületben. E hó 10 ikén rendezi a Kőlcsey-egyesület, idei harmadik felolvasását. Első tárgya a világot holta után is szenzációsan foglalkoztató Tolstoj Leó. Az aradi írók kiváló poétája és publicistája, Faragó Rezső fogja méltatni az írószemélyt és a rajongó társadalomjavító életét és hatását. Ugyanezen az estén egy másik érdekes előadás lesz a francia modern költőkről Tabakovits György doktortól, aki Barabás Béla elköltözése óta budapesti ügyvéd. Ithon akarja néhány műfordítását bemutatni és az újabb francia líráról véleményét elmondani. Zenei bemutató is lesz a szombati felolvasáson. Csányi Mátyás néhány műdalát fogja elénekelni Huszár Károly, az aradi színház tagja. Két érdekes művészi egyéniség fog ezzel új kifejezéshez jutni. Csányit a múlt héten ünnepelte az aradi közönség mint operaszerzőt, a héten a lírikust fogja megismerni a Kőlcsey-egyesületben. És amit Csányi operájában Huszár éreztetett, hogy meleg, lírikus tenorjával mindenképp előtti dalénekes, szombaton művésztársa szerzeményén kívül néhány klasszikus dallal fogja igazolni. A változatos műsorban résztvevő még szavalattal Juhász Ferenc, a Kőlcsey-egyesület könyvtári és muzeumi tisztviselője.

* A Kőlcsey-egyesület ügyel. A Kőlcsey-egyesület választmánya szombaton délután a városházán Verjassy Árpád elnöklésével tölét tartott. Szöllősi István titkár jelentette az egyesület belső életében folyó munkákat. Ezek közt kiválnak a könyvtár és munkásgimnázium közművelődési hatáskörében. A majdnem 800 ra szaporodott tagok oly nagy számban használják naponként a könyvtárt, hogy sokszor szűk a helyiség. A munkásgimnáziumban hetenként háromszor, este 8-9 ig két két tanár tanít, mert 170 ipari munkás jelentkezett és jár el rendszeren a földrajzi, természettudományi és magyarnyelvi előadásokra. Akik a Kőlcsey-egyesületet a jövőre intézményét támogatják, igazi jótévedő a társadalomnak. Örömmel hallotta a választmány, hogy a Wlassics Gyula elnöklése alatt működő „Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa” a Kőlcsey-egyesület működését azzal ismerte el, hogy aradvárosi és megyei népkönyvtárak felügyeletével és fejlesztésével megbizta. 1910-ben e célra 500 koronát utalt ki. Az előleges tervet a napokban jóváhagyással küldte le Wlassics Gyula. E szerint még e hónapban könyvet és könyvszekrényt fogja fejleszteni az arad ségái, aradszentpéteri és talpasi népkönyvtárakat és az ujszentannai kaszinókönyvtárt. Érdekes volt a titkári jelentésnek az a rész is, amely az augusztusban végzett pécska-szemlakeresésről szólt. A Kőlcsey-egyesület tudvalevőleg többször kért szakértő-résgést, hogy a Dómotör László halálával abban maradt régészeti ásatásokat folytassa és így tisztviselőjét e célra gyakorlatilag kiképezze. Posta Béla dr. kolozsvári egyetemi tanár a nyáron Aradon meggyőződött róla, hogy Juhász Ferenc könyvtári és muzeumi tisztviselő e munkák vezetésére alkalmas lesz, azért elküldte szakértőnek Roska Márton dr. tanársegédet, aki ellenőrizte az ásatásokat. Az ásatások gazdag eredménnyel jártak és a jövő évben folytatódni fognak. Az irodalmi Mikszáth díj odaírlására a választmány az elnökség három tagján kívül kiküldte Faragó Rezsőt és Pogonyi Nándort. A könyvtári Mikszáth díjat, Mikszáth összes műveit a választmány eredményesen működő arad ségái népkönyvtárnak ítélte oda. Kezelője Lantos Miksa tanító. Az indítványok sorában Verjassy elnök ajánlatára köszönetet szavaztak Csernovics Diodor jószágigazgatónak, aki a Kőlcsey-egyesületet Damjanichné hagyatékából sok értékes ereklyével gazdagította.

* A megcenzurázott Sárga lilom. Budapestről jelentik: Biró Lajos kiváló vidéki történetének, a Sárga lilomnak, amelynek szerdán általános nagy tetszés mellett volt a bemutató előadása, a harmadik előadását is zsufolt ház nézte végig. Az előadás kezdete előtt Beöthy László igazgató arra utasította a színház rendezőjét, hogy a darabban szereplő személyzetet a főherceg szó helyett a nagyherceg és a királyi fenség helyett a hercegség szót használja, ami a színház közönségének is feltűnt. Ugyálszik Beöthy attól tartott, hogy a királyi ház tagjai megsértődnek s tendenciát látnak a darabban.

* A mai hangverseny. Ma este az idej teli szezon legnagyobb sikerű hangversenye zajlik le a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. Ma este tartja hangversenyét a világ első hegedűművésze, Burmester Villy, aki éppen a napokban aratott szenzációs sikert Budapesten. A jegyek már csaknem mind elkelték. Egyenahány még kapható ma délelőtt Weisz Leó hangversenyirodájában és este a pénztárnál. A rendezőség a terem zsufoltágára való tekintettel felkéri a hölgyeket, hogy kalap nélkül szíveskedjenek megjelenni. A hangverseny kezdete pont nyolc órakor.

* A balga szűz. Bataille szenzációs színművét, A balga szűz-t csütörtökön mutatják be. Ez a színmű lesz az idej szezon legérdekesebb újdoncsága.

* Szigeti József. Berlinből írják: Tegnap tartotta meg Szigeti József a „Singakadémia” koncerttermében itteni második hangversenyét; második, mert az ő koncertjének nevezhető a nov. 2-án a Magyar művészek berlini egyesülete által rendezett művésze tély, melynek óriási sikerét az ő hegedűje biztosította. Joggal nevezi őt Berlin egyik legelterjedtebb lapja a hegedű királyának, isten kegyelméből. Mesteri virtuozitással játsza a legnehezebb kompozíciókat; különösen a zenekarral játszott együttesekben mutatta be eminens tudását. A jelenkor legnagyobb hegedűsei közé tartozik; a fiatalok között a legelső — mint ahogy a Vossische Zeitung írja. Bámulatos technikával megörzi a hang melegségét, tisztaságát a legbonyolultabb passzázásokban is. Elfelejteti velünk zenéje rendkívüli nehézségeivel melyek fogalma önkénytelenül is agyunkba tolul a Sarasate spanyol táncainak vagy Paganini valamely hegedűsólójának hallatára. Szigeti ez alkalommal négy magyar szerzeményt játszott első ízben. Közülük László Ákos cigány motívumaival és Zsolt Nándor Valse capricejével aratot nagy tetszést. A közönség tombolt. 10 órakor befejezte műsorát, de még 11 órakor száz és száz ember tolongott a dobogó körül és csikart ki ráadásokat a fiatal magyar művésztől, kire az egész magyarországi büszke lehet.

* Világvárosi szenzáció Aradon. Ma délután öt órakor nyitott meg az Apolló-színház. A három előadást megelőzőleg óriási emberáramlat hömpölygött az új színház környékén. Az első előadások zsufolt nézőtér előtt folytak le. Az előadások műsorát a híres párisi Pathé-cég állította össze. A közönség minden egyes színpadot zajos tetszéssel fogadott. A megnyitó előadások műsorából kiemeljük a Gésák című mimo drámát, melyet Japán leghíresebb színészei mutatnak be pompás felvételekben. Már az első nap műsorában játszott a Mozgó-újság, a Pathé-cég szenzációs újdoncsága, amely a múlt hét világeseményeit mutatja be rendkívüli érdekes sorozatban. A mozgórevü állandó műsorcsapata lesz az Apolló színháznak. Ezekon kívül csupa érdekes, legnagyobbbrászt tanulságos és mulattató szám van a tíz számból álló műsoron. Hétköznapokon három előadás lesz a színházban: az első előadás d. u. 5 órakor, a második fél 7 órakor, az utolsó pedig este 8 órakor kezdődik. Hétfőn délután 5, 7 és 8 órakor Aradon először látható Tolstoj Leó temetése eredeti mozgófénykép felvétel. Kedden és szerdán a budapesti Uránia tudományos színház darabja, a Szegény gazdagok. Írta Ráth István, felolvassa Heltai Jenő, az aradi színház tagja.

* A Nyugat, Ignotus, Osvát Ernő és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő kitűnő szépirodalmi modern folyóirat december 1 i száma az szoktnál nagyobb és igen érdekes következő tartalommal jelent meg: Gellért Oszkár: Ó Rubens, boldog mester... (Vers). — Szomory Dezső: III. Richard király. — Juhász Gyula: Ó asszonyok... (Vers). — Krudy Gyula: Egy régi délibáb. (Novella). — Heltai Jenő: Dal. — Halász Imre: Egy letűnt nemzedék. (Hatodik közlemény: Andrásfy Gyula gróf. V.) — Pásztor Árpád: Barangolások. (Versek). — Faragó Miksa: A pozsonyi országgyűlés utolsó napjai. — Kádár Endre: Halott a faluban. (Novella). — Ignotus: Két szindarab: (Egy test, egy lélek. A testőr). — Mindszenti István: Bálban. (Vers). — Bán Ferenc: Szerdátót szombati. Regény. (III). — Hatvany Lajos: Könyvek (Egy stílus halála; Ambrus Zoltán Spiedelről). — Ady Endre: Versek.

Figyelő: Száz évvel ezelőtt (Lengyel Géza). — Új hangjegyek (Csáth Géza). — Arról a bizonyos homályosságról (Lukács György). — Szavak a patvarban (Ady Endre). — A sebzett madár (Lengyel Menyhért). — Napkeletről (Halász Gyula). — Rilke: Brigge Laurids Malte följegyzései (Taróczy József). — Egy művészi hagyatékáról (Bárdos Artúr). — Greco (Lengyel Géza). — Pál László kepei (Lengyel Géza). — Békény Kálmán: A magyar szóróvárság (Nagy Zoltán).

A „Nyugat” főmunkatársa: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Hatvany Lajos, Móricz Zsigmond. A „Nyugat” előfizetési ára: egész évre K. 20. —, fél évre K. 10. — Szerkesztőség és

kiadóhivatal: V., Már-leg-n. 9. Mutatványszámot kiadásra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Filharmoniai hangverseny. A december 11-i második hangverseny legnagyobb attrakciója Mozart maradandó becsü Jupiter szimfóniája, amelynek kedvéért már eddig is számosan megváltották jegyüket, köztük sokan a vidékről is. A régi mesterek közül Mozartot kívül még Thomas szerepel a műsoron bájos Mignon-nyitányával. A többi szám az ifjabb modern generáció képviselőit juttatja szóhoz. Az olaszok temperamentumos Mascagnija, a Parasztbecsület hírneves szerzője Dinza esoticiájával, az orosz Drigo szerénájával szerepel, míg a piéce de résistance bizonyára a lengyel Nowowiejski Quo vadis-ából vett tömeghatásával imponáló Praetoriánus induló lesz, mely a Nero testőrségének a Forum Romanumra való felvonulását s a Colosseumba való elvonulását ecseteli különösen a rézfúvók és ütőhangszerek hatásos felhasználásával. Jegyek 6—2 korona árban kaphatók Scherhag és Fia cég női kizimunka kereskedésében (Andrássy tér, Hermann palota.)

* Mozgófénykép ujság és Leánykereskedelem. Erra a két nagyszabású képről melyet vasárnapi műsorán ad elő az Uránia színház, külön is felhívjuk olvasóink figyelmét. Az első kép Pathé és a Projectograf felvételében bemutatja be a francia vasúti sztrájkot, a legutóbbi olasz kasztrófát és a lisszaboni forradalom utáni portugál állapotokat, míg az utóbbi a világ legnagyobb szenzációját, a leánykereskedelem főtáncosnőjének táncjátékát elénk megdöbbentő nagyszerűségben. Ezt a képet az Uránia színház igazgatósága a vasárnapi közönségre való tekintettel tűzte ismét műsorra, hogy a publikum hétköznap elfoglalt részének is módjában legyen ezt a nagyszabású képet megismerni. Megjegyezzük még, hogy a vasárnapi műsor olyan gazdag látványosságokban, hogy a program lejárta után másfél órát vesz igénybe.

* Világvárosok rejtelmek. Ezzel a címmel írta meg Király Pál, a kitűnő nevű Uránia-darab író a világvárosok rejtelmek. Darabjában, melyet december hatodikán mutat be az Uránia, a világvárosok bűneit írja le, érdekfeszítő módon csoportosítva ezt a nagyérdemű tárgyat. A darabot a szerző személyesen olvassa fel.

* Reichen-Guttmann Margit néhány izléses festménye és csinos divánpárnai a butorszovetkezet kirakataiban közszemlére vannak kiállítva, mire a műpártoló közönség figyelmét felhívjuk.

* Általános zenei Lexikon. Rövid időn belül „Általános Zenei Lexikon” címmel fog egy új könyv napvilágot látni, amelyet Ság József kiadott zenei szerző. Ság Józsefnek, aki 24 év óta szerkeszti a „Zenelap”-ot, aki már egy ilyen művet kiadott „Magyar Zenei Lexikon” címen, aki szerkesztője volt az eddigi „Országos Zenei Kongresszusok”-nak, neve teljes biztosíték az iránt, hogy kiváló nagynevű zenei munkatársaival együtt is maradandó nagynevű alkotást fog nyújtani a zenevilágnak és az „Általános Zenei Lexikon”-nal is nagyban előre fogja vinni zenei kultúránkat. Ezt a kiváló munkát Csécsi Jolán, az „Általános Zenei Lexikon” kiadója (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35.) fogja a piacra hozni; megrendelések is e címre küldendők.

TANÜGY.

(—) A tanárok mozgalmának áldozata. Közelték a minap, hogy fegyelmet indítottak Szabó Dezső székelyudvarhelyi tanár ellen, mert ő kezdeményezte a tanárok mozgalmát. Szabó Dezső az a tanár, aki a feliratot szerkesztette az elkeseredett tanárság ügyében. A feliratban ez a passzus fordult elő: „éhes gyomorral nem lehet a Szózatot énekelteni. Ha bebizonyul, hogy a közoktatási miniszter csakugyan felfüggeszti Szabó Dezsőt, a tanárok akciót indítanak és valamilyen formában szolidaritást vállalnak vele. Egyelőre arra gondolnak, hogy valamennyi tanár aláírja Szabó feliratát. A hír felől a legilletékesebb helyen azt a felvi-

lágosítást adták, hogy Szabót csakugyan felfüggesztették és ellene a fegyelmet megindították. Tették pedig ezt azzal a megokolással, hogy „anarkiát” szít a tanárok közt.

Ferenc József és a pápa.

— Titkok a Vatikánból. —

(Bécsi tudósítónktól.)

Bécs december 3.

Bondy, milánói főkapitány, aki azelőtt Rómában volt rendőrtisztviselő és a Vatikánhoz tartozó rendőri teendőket bízták meg, könyvet írt, amely újra fog megjelenni. A mű néhány valóban érdekes leleplezést tartalmaz, amelyek a rendőrtisztviselő állására való tekintettel, teljesen hiteleseknek mondhatók.

II. Vilmos császár római útjáról azt írja, hogy igen sokat beszéltek a Vatikánban a császár udvari fogatáról. Vilmos ugyanis saját kocsiját vitte magával és ezt a jóhiszemű pápa az ő személye iránt való hódoltnak tekintette, míg a jobban beavatottak tudták, hogy a császárnak fionn ironiája nyilvánult meg e tétellel. Bondy igen határozottan írja le a pápa lelki állapotát, a mikor megtudta Messzina pusztulását.

— Azonnal odautazom a szeren sétlen városba — kiáltotta a pápa — ha kell, akár titokban is. Ott kell lennem, hogy vigasztaljak és segítsék.

Az egész Vatikán magánkívül volt eme szavak hallatára. Az államtitkár, a bibornok, s az udvaroncok, szóval a pápa egész környezete kétségbeesett erre, s alig tudták visszatartani szándéka megvalósításától. Érdekes, hogy a rendőrtisztviselő a svájci gárdában, (amely a pápát övezi) hogyan szerzett magának barátokat, akik őt informálták. Gyakran megtörténik, hogy a pápa testőrei berugnak a nagy lármával térnek vissza a Vatikánba. Bondy ahelyett hogy megbüntette volna a botrány okozót, engedte a bűnbánatot, s Tell Vilmos uraként ezért olyan hálásak voltak, hogy hűségesen beszámoltak mindarról, ami a pápa körül történt s amire Bondynak szüksége volt.

Legérdekesebb az a leleplezés, amelyből kitűnik, hogy X. Piusz az irredenta barátja. Ferenc József egy időben arra kérte a pápát, hogy írjon a dalmáciai és isztriai püspököknek s tiltsa el, hogy az Ausztriától való elszakadás érdekében a szászokról agitáljanak. Kérte továbbá arra, hogy parancsolja meg a velencei papságnak, szüntesse be a Trieszt és Trient elszakadása érdekében kifejtett heves agitációt. A pápa határozott nemmel felelt. A király megismételte a kérést és végül Széchen gróf vatikáni nagykövetet Bécsbe hívatta. Azonban minden hiába való volt, mert a pápa állhatatos maradt.

Bondy rendőrfőnök a pápa olasz nemzeti érzésének jellemzésére a következő feltűnő esetet mondta el:

— Egy napon azt jelentették nekem, hogy Ausztria oly irányban akart nyomást gyakorolni a pápára, hogy egy közte és Olaszország között készülő háborúban ne csak semleges maradjon, hanem bírja rá a velencei klérust Olaszország elleni magatartásra. Érdeklődtem illetékes helyen, hogy az információim megfelel-e a valóságnak, de kitérő választ kaptam, Néhány nap múlva egy triezsti családot kísértem a pápa elé és X. Piusz így szólt egyik hölgyhöz: „Hová való ön?” — „Trieszti vagyok, szentség.” — „Szabad, vagy nem szabad?” (Redenta o irredenta?) — „Nem szabad.” — Oh jaj, mondta erre a pápa s egyszerre elnémult és végtelen szomorú lett.

A győztesek.

Varjassy Lajos dr.

Nem irigyeljük semmiféle ember millióit, vagyontát vagy egyéb kincsét, de rokonszenves megelégedéssel szemléljük, ha valakinek az élet úgy kedvez, hogy módot nyújt neki a lelki diszpozíciója szerint élni. Ha Varjassy Lajos dr. pályafutását figyeljük, megértjük Patófinek felkiáltását:

„Börtönből szabadul sas lelkem...”

A bürokratizmus vas korlátjai között kezdette meg fiatalon közéleti működését. A városházán azonban nem jól érezte magát. Nyűg volt neki az ipari kihágásokról és a veszettkutya marásokról való referálás, mikor a lelke egész más valamire: alkotásra vágyott. És a sors megengedte, hogy ez a szép tehetség ki is bontakozzék. Vajon hányan mondhatják el magukról, hogy az élet ilyen kegyben részesítette? Lehet-e nagyobb boldogság a földön, mint egy kedvetlenül, sőt határozott antipátiával végzett feladattól teljesen elfordulni és olyan utra lépni, amely a magunk által kitűzött cél felé vezet.

Varjassy dr. hálásnak mutatkozott jótévő nemtője iránt. Abban a pillanatban, hogy a közigazgatási taposó malomhoz bilincselő láncok lepattantak kezéről és szabaddá váltak gondolatai, akarata, ifjúságának lázasságával, tehetségének egész erejével dobta magát a munka foratagába. A kereskedelmi és iparkamarába az új főtitkárral együtt friss és pezsgő élet költözött be. Nemcsak a maga munkakörét tudja sokoldalúan és hasznosan ellátni, hanem a kamara tagjait is intenzív érdeklődéssel bírta a terület fontos közgazdasági kérdései iránt. Az aradi kamarából kiinduló akciók mind a modernség bélyegzőjével vannak ellátva és bizonyos, hogy a kívülről kapott impulzusokat is eredetien, magas nivója formában dolgozzák fel. Majdnem naponta halljuk a szavát az ország gazdasági életét irányító körökben, legutóbb a főváros hus-ankétján az egész magyar sajtó dícsőretekkel halmozta el érdekes és okos felszólalásait.

Mióta ő vezeti a kamara ügyeit, észrevehetőleg élénk a kapcsolat eme nem egészen teljesen jól szervezett gazdasági intézmény és a terület érdekeltsége között. A törvényhatósági bizottsági közgyűlésben is csakhamar súlyt tudott szerezni a szavának, mert a város érdekében is már több hasznos kezdeményezés köszönhető neki. A közigazgatási bizottságban tartott előadásaiért Urbán Iván főispán többszörösen juttatott neki elismerést és a város kereskedelmi, ipari körei is hálásan emlékeznek meg a vasúti összeköttetés javítását eredményező munkásságáról, valamint arról az országos akcióról, melyet ő indított meg az ipari munkaházak állami és törvényhatósági támogatása érdekében.

Nagy és széleskörű az a munkásság is, a melyet hivatásán kívül teljesít. De mindenütt lelkesedéssel és duzzadó tettvágygyal jelenik meg, hogy a Varjassy név iránt megnyilvánuló tiszteletet, ha ugyan még lehet, nagyobbra növelje.

Kohn S. N.

Közel harminc, de mindenesetre husznál több éve, hogy a törvényhatóságnak tagja; a választottak közül mindenesetre a legrégebbek egyike, amár a virilitások közül is kevés van, aki olyan hosszú idő óta viseli a torony alatt a közbizalmat, mint ő.

Az első kerületnek kisemberei nagy szeretettel ragaszkodnak hozzá s ez biztosítja a választásokon az ő győelmét. Ennek a ragaszkodásnak is meg van a maga oka: kevés ember tett Aradon annyi szíveséget, mint Kohn S. N. Még az időben, mikor a zsidó hitközség alelnöke volt,

szokták meg a hívei, hogy minden ügyekben patrónusoknak tekinték. Azóta az alelnökségtől megvált, de az emberek nem mondtak le arról a jogukról, hogy a nyakára járjanak és ő szívesen áll a rendelkezésükre, akár a városnál kell valami, akár a fiánckoknál, a vasútnál, sőt Budapesten is, ahol szintén vannak értékes összeköttetései a nagy emberek között, akik az ő kedvéért sok mindent megtesznek.

Életének egyik büszkesége az Első aradi betegsegítő és temetkezési egyesület, a melynek elnöke, s a melyet igazi humánus szellemben vezet. A mialatt másutt hasonló egyesületek elpusztultak, ő halvaneezer koronára szaporította az egyesület vagyonát. Gyönyörűen méltányolták ezt nemrégiben az egyesület tagjai, huszonöt éves elnöki jubileumának megünneplésével.

Egyike azoknak az érdekes, kedves öreg uraknak, akik a jelenben is komoly hivatást találnak, s a kik a város multjának nagy részével vannak összeforrvva. A közéletnek, a társadalomnak alig volt eseménye, a melyben része ne lett volna. Nem a szereptési vágy vitte oda: örült, ha valakivel jót tehetett, valakinek szolgálatára lehetett, valakinek örömet szerezhetett. A városatyaságot is e célok érdekében való eszköznek tartja, s a polgárok bizonyára megértették őt, a mikor újra kezébe adták ezt az eszközt.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egysége jól sikerült mulatságot rendezett ma este a Fehér Kereszt nagytermében. A vendégeket egyszerezsebbnél szebb leány fogadta, majd pedig teát szolgáltattak fel. Ezután tombola következett, majd pedig elkezdődött a tánc, amely reggelig tartott. A nagyszerű táncmulatságon a rendezőség feljegyzése szerint a következők voltak jelen:

Asszonyok: Barabás Károlyné, Solvay N. né, öz. Téger Józsefné, Eleiter Jánosné, Fülöp Lajosné, Faragó Józsefné, Iritz Sándorné, Maidt Emliné, Morvai Mórné, Ruzs Sándorné, Stein Sándorné, Heesko Salomonné, Drescher Józsefné, Erdélyi Izabóné, Gajó Györgyné, Robirek Antáné, Herczog Györgyné, Fried Márkné, György Illéné, Karpesz Zsigmondné, Heller Ernőné, Schiffer Sándorné, Kocsis Ferenoné, Bittner Józsefné, Világ Árminné, Rotter Sándorné, Némethy Zsigmondné, Niedermayer Bálintné, Gergelyiné, Várad Alfrédné, Pfidler Emliné, Hartner Gusztávné, Körmendi Alajosné, Eckert Péterné, Inozédi Ákosné.

Leányok: Almásy Juliska, Niedermayer nővérek, Hirschfeld Aranka, Másik Linnska és Pepike, Eleiter Adél, Eckert Margit, Szebenyi Viktória, Kohn Renee, Löw Frida, Adler Renee, Iritz Magda, Faragó Ilonka, Taub nővérek, Gyalán Etelka, Weisz Malvika, Ruzs Erzsike, Morvai Nusika és Paula, Stein Jucsa, Drescher Rózika, Erdélyi Gizella, Heesko Rózsi, Gajdó Lujza, Rubinek Lujza, Herczog Ella, Fried Mancsi, Dengl Katica és Lujzika, György Pálné, Schill Aranka, Reller Józse, Schiffer Marika, Kocsis Rózika, Bittner Irénke, Wolfhart Ilonka, Rotter Margitka, Markó Anna, Höllner Erzsike, Némethy Margitka, Knieszer Katica, Heitz Franciska, Heitz Rózika, Kolb nővérek, Lux Jolán és Netti, Fruchter Terike, Dingfelder Margitka, Dingfelder Gizike, Rácz Gizike, Pfidler Margitka, Ablonczy Amália, Inozédi Bertuska.

(=) A Délmagyarországi magyar közművelődési egyesület vingai fiókja december hó 10-én (szombaton) Vingán, a „Nagyvendéglő” emeleti nagytermében hangversenyt rendez.

Műsor: Részletek Gounod „Faust” c. operájából. Előadja a „D. M. K. E.” zenekara. Dr. Capdebó Dezsó felolvas. Brahms: Magyar táncok. Zongorán négykezesben előadják: Ernst Lujza és ifj. Bayer Ferenc. Molnár Ilonka és Spang József páros jelenete. Weber: Zongora négyes (Op. 8.) Előadja Kövér Ákosné (zongora), Kövér Ákos (hegedű), Keller Vilmos dr. (cello), Andres János (viola), Serenad (gróf Zichy Gézátl). Előadja: a „D. M. K. E.” ének- és zenekara. — Hangverseny után tánc.

(=) A jótékony négyeslet tezsúrja. Az aradi polgári jótékony négyeslet esztörtéki zsúrja iránt mind énékebb érdeklődés mutatkozik. Számos esinos baba és játékszer érkezett már a tombola céljaira, így igen sok lesz a nyerőszám, mely csak emelni fogja azt a fesztelen és derült hangulatot, mely az eddigi délutánokat is oly kedves emléküvé tette az aradi közönség szívében. A védasszonyok fáradozása előreláthatólag jelentős eredménnyel jár, amennyiben szegény özvegyeik számára nagy bevételre számíthatnak. A belépő jegyek ára személyenként 3 korona. A tombola céljaira még december 7-ig köszönettel elfogad az egyesület adományokat, amelyeket az egyesületi fővédasszony lakására (József főherceg-ut 4. sz.) küldetni kór.

A hét folyamán a következő nemesszívű adakozók küldöttek nyeremény-tárgyakat: Dürr Gusztáv-eg 3 bonbonniere, csokoládé cukorkák, likör. Reich féle színházi bazár többféle játékszer. Öz. Kabdebó Béláné 1 nagy baba. Gróf Porcia Aladárné 2 baba. Fábán Lászlóné 2 nagy és 1 kisebb baba. Hermann Gyuláné 1 nagy baba és 4 kis baba. Steiner Jakabné 2 baba. Öz. Kugler Istvánné 1 ülő porcellán baba, 1 kis porcellán kutyája és 1 kis táskája malacokkal. Ifj. dr. Szalay Károlyné 1 nagy baba. Kirubauer Lajosné 1 szép felöltöztetett baba külön kabáttal. Öz. Kintzig Józsefné 1 pólyás baba, 1 felöltöztetett baba. Kintzig Gézané 2 nagy és 2 kis baba. Kabdebó Jánosné 1 rózsaszín öltöztetett baba. Öz. Sváby Pálné 1 dohánytartó, Nógrády: „Séták a nagy természetben” című könyve. Öz. Petrovitsné sz. Kiurazky Marcsa 2 nagy és 2 kis baba. Halmay Andorné 2 sportbaba, 1 krampusz, 1 iskolás baba, 1 pólyás baba és 1 bóbé. Ifj. Domány Jánosné 2 bohóc baba. Czárán Gézané 1 magyar öltöztetett baba. Gróf Bréda Viktorné 1 nagy baba, mely adományokért halás köszönetét nyilváníti az egyesület nevében öz. Pargly Lajosné fővédasszony.

Következő sorok közlésére kértek föl benünket:

Kérelem a közönséghez. Szívszorongva várja 120 szegény nő a szeretetnek közelgő ünnepét s aggódva kérde, lesz e meleg szobája a szent estén, nem dermed e meg keze, míg imára kucsolja azt és a teremtől sorsának jobbra fordulását kéri? Az aradi polgári jótékony négyeslet segíteni óhajtt ezen s némi pénzessegélyt kíván nyújtani szegényeink, kiknek senkitől semmi várni valójuk nincsen. E célból rendezni folyó hó 8-án első tea-délutánját, melynek tiszta jövedelme szegényei között fog kiosztatni. Hogy a délutánt változatosabbá tegye, a közelgő szent ünnepekre való tekintettel a tea délután keretében baba-tombolát rendez. Ezen szép célra való tekintettel felkéri Arad város nemesen érző közönségét, hogy a tombolához egy-egy babát ajándékozzon s azt folyó hó 7-ig öz. Pargly Lajosné fővédasszonyhoz eljuttatni szíveskedjék. Az aradi polgári jótékony négyeslet Elnöksége.

(=) Az Aradi Máv. Dalegyelet ma este nyolc órakor a Gambrinusban a dalegyelet pártoló tagjainak tiszteletére műsoros dalestélyt rendezett, a mely igen jól sikerült. A helyiségeket teljesen megtöltö publikum lelkesen ünnepelte a dalegyelet tagjait s annak agilis karmesterét, Szabóczy Jánost az előadott szebbnél-szebb dalekért. A dalestély műsora a következő volt: Szabóczy J.: Jelige. Szent Gály Gy.: Üdvözlő dal. Horváth A. dr.: Esti csillag. Ravly Géza: Téli róta. Kücken F.: Hófiak. Beethoven L.: Himnusz az éjhez. Schmittzer: Daláröröm.

A jelen voltak névsorát a rendezők így állították össze: Weisz Jánosné, Grünzeveig Lajosné, Király Lajosné, Sock Sándorné, Markovics Lajosné, Karolyi Józsefné, ifj. Rejter Károlyné, Abraham Istvánné, Faragó Károlyné, Mészáros Józsefné, Szarka Lászlóné, Tamás Rezsóné, Kas Erzsike, Kas Endróné, Czirkál Gyuláné, Zaránd Aranka, Zaránd Gyuláné, Kiss Istvánné, Kalmar Árpádné, Markovics Mariska, Markovics Györgyné, Tapolasáyné, dr. Vágh Endróné, Nagy Sándorné, Bak Mariska, Bak Jánosné, Bockán Margit, Friedvalszki Olga, Csoma Béláné, Csoma Aranka és Éva, Szabóczy Jánosné, Ebenachütz Adolfné, Weiszinger Adolfné, Farkas Mariska, Farkas Ernőné, Mészáros Ferencné, Mészáros Mariska és Erzsike, Vadas Aranka, Vadas Józsefné,

Tóth Károlyné, Hámor Mihályné, Varga Vencelné, Vadasdi Tinka, Bodor Ernőné, Hanin-gerné, Endrőzi Lászlóné, Vajda Jánosné, Lautner Mátyásné, Szepesti Józsefné, Lithi Józsefné, Nagy Ilonka.

ELŐADÁS

az újságíróknak a pénzügyminiszteriumban.

— Polemia Teleszky államtitkárral. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 3.

Lukács László pénzügyminiszter ma este magához kérette a budapesti sajtó képviselőit, akiknek Teleszky János és Papp Elek pénzügyminiszteri államtitkárok, az új bankjavaslat megalkotói beható és minden óhajtott részletre kiterjedő felvilágosítást nyújtottak a bankügynek tervezett új rendezéséről. Teleszky államtitkár hosszabb beszédben kimerítően ismertette a tervezett új intézkedéseket. Beszédének nagy érdekességet kölcsönözött az, hogy reflektált mindazokra az ellenvetésekre, amelyeket a javaslat előterjesztése óta a sajtóban emeltek. Fejtegetései során az államtitkár a többek közt rámutatott arra, milyen helytelenül támadják a javaslatnak ezen rendelkezését, amely szerint az osztrák-magyar bank lesz jogosítva a kötelező aranyfizetésre javaslatot tenni a kormányoknak. A felmerülő aggodalom abban áll, hogy az az intézet, amelynek részvényesei túlnyomóan osztrákok, roha sem fogja ezen Magyarország érdekében álló rendszabályt javasolni. Ezzel az aggodalmmal szemben az államtitkár megállapította, hogy nem a bank közgyűlése, hanem annak főtanácsa teszi a javaslatot, ez a főtanács pedig teljesen pártatlan alapon van szervezve, úgy hogy annak éppen annyi magyar, mint osztrák tagja van. A bankkormányzó és a vezértitkár pedig szintén magyar. Aggodalomra tehát magyar érdek szempontjából nincsen ok. Rátért ezután az államtitkár a javaslatnak sokat támadott ötödik szakaszára, mely négyheti határidőt szab a készfizetés elrendelését tartóalmazó kormányelőterjesztés tudomásulvételére. Ha pedig az előterjesztés felett az országgyűlés valamelyik háza az országgyűlés együttilétének ideje alatt számítandó négy hét alatt nem határoz, az előterjesztés jóváhagyottnak lesz tekintendő. Rámutatott az államtitkár arra is, hogy nem lehet abban alkotmányértéket látni, ha a törvényhozás valamely a saját hatáskörébe eső rendelkezés megtételét külön törvénnyel feltétlenül, vagy feltételelesen a kormány hatáskörébe utalja, hiszen például a híres Kossuth féle vasúti pragmatika a horvát obstrukció folytán szintén olyképen intéztetett el, hogy az országgyűlés a kormányra bízta annak rendeleti életbeléptetését, miután az egész hosszú pragmatikát az obstrukció folytán az országgyűlésen tető alá hozni nem lehetett. A jelenleg kifogásolt intézkedés szintén nem egyéb, mint felhatalmazás a kormány részére arra, hogy azon esetre, ha a kérdés fölött az országgyűlés valamelyik háza bizonyos határidő alatt nem dönt, a kormánynak rendeletileg lehessen intézkedni.

Egy ellenzéki pártálású hírlapíró megjegyezte, miszerint tisztában van ugyan vele, hogy ez a négy heti határidő az osztrák képviselőház esetleges obstrukciója ellen irányul, de éppen ezért rámutat arra, hogy miután a négy hét az országgyűlés együttilété alatt számíttatik, az osztrák képviselőház ezt kijátszhatja, ha magát hosszú időre elnapolja.

Teleszky államtitkár találóan jegyezte meg erre az ellenvetésre, hogyha az osztrák képviselőház el is napolja magát, ez az ország

gyűlés elnapolását nem jelenti, mert hiszen azért az urak háza állászerkesztés és így ez nem az országgyűlés elnapolása. a négyheti határidő tehát ebben az esetben is fennáll. Az országgyűlést magát a Reichsrat nem napolhatja el, hanem csak a legfelsőbb királyi kézirat.

Ez a nyilatkozat a jelenlevőkre igen nagy hatást tett, mint annak bizonyossága, hogy a Reichsrat magyarellenes elemeinek minden fegyvere a készfűtetések megakadályozására. A sajtó megjelent képviselőire igen jó benyomást tett a pénzügyminiszter figyelmes előzékenysége és ennek a kedvező hatásnak meleg szavakban adott kifejezést az ellenzéki Pesti Hírlap jelenvő politikai főmunkatársa.

Rablógyilkos cigányok.

Távirati tudósítás.

Arad, december 3

Szatmárról megdöbbentő rablógyilkosság híre érkezik:

Szatmármegye eszengeri járásában van Csengerima község. Alig 80 ház van a kis faluban és lakosainak száma alig félezer. A falu szélén az országút mellett van Smilovics Márton korosmája és vendéglője. Smilovics huszonnégy éves ember a néhány évvel ezelőtt vette át a korosmát régi tulajdonosától. Ugyanekkor nősült és fiatal feleségével együtt vezette a korosmát.

A korosmárost az egész községben becsültes, derék embernek ismerték. Tegnap este a falu legényei közül többen mulattak a korosmában, de éjfél felé valamennyien eltávoztak. A korosmáros és felesége ekkor bezárták a korosmát és szobájukba mentek lefeküdni.

Kétszáz tizenkét óra után történt a gyilkosság. Mikor ma reggel a korosmáros inasa szörgetett az ajtón, senki sem jelentkezett. Betört az ajtó. A szobában rémes látvány tárult elője. A padlón feküdtek vérbefagyva a korosmáros és felesége. Arcuk és testük össze-vissza voltak vágva, egyikük sem mutatott életjelet. A szekrények tárva nyitva, a szobában minden telforgatva. E keseredett dalakodásnak jelei látszóttak.

Az inas hamar összecsofította az egész falu népet. Eljött a falu orvosa is. Mindjárt látta, hogy a férfi sebei talán kevésbé veszélyesek. Az asszony arcán, mellén és egész testén sanyira össze-vissza van vágva, hogy minden gyógykezelés hiábavalónak látszik. Elszárgatni kezdte a férfit és nagynehézsen sikerült is eszméletre téríteni.

Smilovics súlyos sérüléseitől alig tud beszélni. Nagynehézsen mégis elmondta a következőket:

— Tizenkét óra után bezártam a korosmát. Éppen aludni akartunk menni, mikor kopogtatást hallottunk az ivó ajtaján. Nem akartam kinyitni az ajtót. Erre az emberek, lehetnek vagy hárman-négyen, az ablakhoz mentek, betörték azt és berontottak a szobába. Itt először rám támadtak, nagy késekkel a mellembe szúrtak. A feleségem segítségemre jött. A gyilkosok közül ekkor kettő rárohant. Arra emlékszem, hogy valószínűleg mindannyian cigányok lehettek. Elvesztettem eszméletemet és másra semmire sem emlékszem.

Megvizsgálták a szoba szekrényeit. A gyilkosok minden értékes holmit elvittak. Több száz korona készpénz és az asszony ékszeri voltak a szekrényekben. Ezeket a gyilkosok mind elvitték.

A község lakossága értesítette a eszengeri esendőséget. Mindaddig még semmi nyomuk sincs a gyilkosoknak.

HIREK.

Megnyitott a makói városi mészárszék.

— Olcsó huskimérés a városháza udvarán. A temesvári hatósági tejcsarnok működése.

Távirati tudósítás.

Arad, december 3

Egyeszerre két közeli városból is olyan jelentést kaptunk, amely arról szól, hogy a hatóság gondossága következtében olcsóbb lett a hus és a tej. Makón ma délelőtt nyitották meg a hatósági mészárszéket, Temesvárott pedig már két nap óta működik a városi tejcsarnok, amely a közönségnek olcsó élelmet ad.

A makói hatósági mészárszék megnyitását nagy érdeklődés előzte meg. Makón már szinte tűrhetetlen volt a mészárosok viselkedése. Közép minőségű marhahus kilóját 75 krajcárért, a borjúhúsét pedig egy forint huszért adták. A képviselőtestület sürgős közeledésére a hatóság elhatározta és meg is valósította a városi mészárszék felállítását.

Ma reggel nyitották meg a hatósági huszárakat a városháza udvarán. A közönség — természetesen ma még csak a legszegényebb néposztály — magrohanta a sátorban működő mészárszéket és alig néhány óra alatt elkapkodták négy nagy marha és hat borjú húsát. A marhahus kilója ötven-ötvenöt krajcár, a borjúhúsé pedig hatvanöt hetven krajcár. A tolongás olyan volt, hogy rendőröknek kellett közbelépni. Galambos polgármester és Rákossy Gyula főkapitány szintén megjelentek az első kimérésnél és örömlüknek adtak kifejezést, hogy a mai nap ilyen szépen sikerült. A legnagyobb eredmény azonban abban mutatkozik, hogy a magánmészárosok is lezárták a hus árát. Marhahúst 60 krajcárért, borjút pedig hetvenért adnak kilónként.

Temesvárról jelentik: A temesvári tejcsarnok működése a nagyközönségnél rokon-szenves fogadtatásra talált. Az első két napon máris 870 előfizetőnek szállították a tejet házhoz és mintegy 300 faluk el közvetlenül a tejcsarnokban kisebb-nagyobb mennyiségűket. Szinte érzi a közönség, hogy a város mindenképpen az a van, hogy egészségügyileg kifogástalan tejet szállít és a viszonyoknak megfelelő árakat szabjon. Miután a tejszállítási szerződés a gróf Csekonics-uradalommal megkötött, a szerződés létrejöttének amaz indokai is tárgyalhatóvá válnak, amelyek eddig taktikai okokból nem voltak a nyilvánosság elé hozhatók, de amelyek mégis elsősorban indították a város vezetését arra, hogy nevezett uradalom tejét a közönség számára biztosítsa.

A szerződés megkötésének első oka a tej minősége volt. Ez a tej egészséges. Ez a tej, mely a városokban rendszeren gyógytejt, egészségügyi tej név alatt magasabb áron kerül eladásra, mert az egészség ártalma nélkül nyers állapotban is elfogyasztható. E tej minden körülmények között kedvezményes tej lesz és miután a rendelkezésre álló tej már az első napokban kevésnek bizonyult, a tejcsarnok vezetője feladatává tette: 1. a Csekonics főtejtől hasonló minőségű újabb mennyiséget igyekszik beszerezni. 2. A környékbeli kisbirtokosoktól és egyéb mezőgazdákól nagyobb mennyiségű teljes tejet szerez be, az istállókezelés megfelelő ellenőrzése mellett és azt előzetes megvizsgálás, egyenlítés, tisztítás, szellőztetés a szükség esetén pasteurizálás után bocsátja a nagyközönség rendelkezésére. Noha ez a tej úgy ízre nézve, mint az egészségügyi szempontból teljesen megfelelő lesz és a tejbéhezatal eddigi viszonyaival szemben jelentékeny javulást fog eredményezni, mégis, miután a város nem dolgozik haszonnal, a fentemlített kedvezményes tejjel olcsóbb áron

lesz kapható. Már a jövő héten megkezdí a város a tejtermelőkkel a tárgyalásokat. 3. Mihelyt a szükséges tejmennyiség — ami most már csak rövid idő kérdése — rendelkezésre fog állni, a város megfelelő számú elárusítóhelyet fog létesíteni, hogy a tejet a közönség számára könnyen hozzáférhetővé tegye.

Mindezek után a városi tejcsarnok vezetősége — a jelenlegi idiglenes telep viszonyaihoz képest — remélhetőleg képes lesz a működése iránt táplált várakozásoknak megfelelni. Természetesen elsinte rászorul a nagyközönség bizonyos elnézésére.

— Arad memorandum: a főiskolaért. Az augusztus havi közgyűlésen tette meg Művek Lajos dr. indítványát, melylyel azt akarta elérni, hogy végre Arad város is ébradjon állam- és lépjen ama városok sorába, melyek főiskolaért küzdenek. Nyilvánosságra jutott Demeczky Mihály ismeretes memoranduma és kint, hogy Aradnak nem szántak felsőiskolát. E ellen sorompóba kellett lépni, mert ha Temesvár, Debrecen, Szeged főiskolái székhelyekké válnak, akkor Arad középiskolái is elnéptelenednek. Az idegenből most jőő tanulók a jövőben csak olyan középiskolákat keresnek fel, melyek egyetemi székhelyen vannak. A törvényhatóság átértette az ügy jelentőségét és a tanácsot bizta meg az akció megindításával. Megbizta, hogy egy memorandum foglalta össze mindazokat az adatokat, melyek Arad jogos igényeit támogatják. A memorandumot Kovács Vince tanácsnok készítette és beterjesztette Varjassy Lajos polgármesternek. Négy pont alatt foglalta össze azokat az érveket, melyek indokoltá tennék, hogy Aradon a második műegyetem felállításának. 1. Arad földrajzi helyzete, mely a Tisza-Maros szögben domináló pozíciót biztosított neki. 2. Ipari élete és fejlődő gyáripára, kereskedelmi élete, közgazdasági jelentősége. 3. Kulturális áldozatai. Arad költött az összes magyar városok közül legtöbbet a népoktatásra. 4. Történelmi szerepe, nemzeti hivatása. Minden egyes fejezetben részletesen sorolja fel az emlékirat szerzője a támogató adatokat. Habár el kell ismerni, hogy majdnem lehetetlen feladat ilyen rövid idő alatt ezt a kérdést úgy megvilágítani, hogy azal a kormányköröket meg is győzze a város és a konkurrenset is háttérbe szorítsa, a memorandumnak legéletbevágóbb baja mégis az, hogy a főiskola céljaira nem tudott pénzügyi és így a legfontosabb szempontból is tárgyalható érveket sorakoztatni. Arra a kérdésre, hogy a város mennyit és miből áldoz főiskola céljaira, az emlékirat nem ad feleletet. Ez azonban nem a szerző hibája. A memorandumot mostanában fogja fölvenni egy bizottság Budapestre a kultuszminiszternek. A külföldi támogatást valószínűleg Tisza István gróf. Aradváros képviselője és Urbán Iván főispán vezetik.

— Az angol képviselőválasztások. Londonból jelentik: Angliában ma kezdődtek a képviselőválasztások. Eddig ötvenöt választás eredménye ismeretes. Megválasztották a mai napon 17 kormánypárti, 33 unionista és 5 ir képviselőt.

— Rosszalásra ítélt bíró. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy Balogh szabadkai törvényszéki bírót a szegedi ítélőtábla fegyelmi tanácsa feldzésre ítélte azért, mert a folyamatban volt Haverda-ügyről hírlapi cikket írt és ezzel a bírói állás méltósága ellen vétett. Felbbzés folytán ma foglalkozott ezzel az ügygel a Kuria fegyelmi tanácsa és hosszas tanácskozás után a vádlott bírót rosszalásra ítélte.

— Aradi papok antimodernista esküje. Tudvalevő dolog, hogy a pápa nemrég egy rendeletében antimodernista eskü letételére kötelezte az egész világ alsó papságát. Az antimodernista eskü letételét azután a püspökök és így Csernoch János püspök is közzétették az egyházmegyék papságával és az eskü kivetésével a kerületi espereseket bízták meg. Az esküre kötelezett aradi kat. papok az antimodernista esküt néhány nap múlva fogják letenni *Kristócsák* József ujaradi esperes előtt, aki ez alkalomra bejön Aradra, míg a megyebeli papság a környékbeli esperesek kezébe fogja letenni az esküt. Az ujaradi esperesség területén tizenhárom pap van az eskü letételére kötelezve s egy se tagadja meg azt.

— A b. ügyminiszter humánus rendelete. Az Országos Munkásbiztosító Pénztár nemrégiben akciót indított egyes városokban gyógy- és üdülőhelyek létesítése iránt. E célból az egyes helyi pénztárak beadvánnyal fordultak a törvényhatóságokhoz ingyen telek és más természetbeni segítség adományozása végett. Hogy ez a mozgalom minél eredményesebb legyen, az Országos pénztár folyamodványt intézett a belügyminiszterhez aziránt, hogy ez akcióját hathatós támogatásban részesítse. Ennek folyamán *Jakabffy* Inre belügyi államtitkár a miniszter megbízásából a városok és vármegyék törvényhatóságaihoz az alábbi körrendeletet intézte:

„Az Országos Munkásbetegsegélyző- és Balesetbiztosító Pénztár közvetlenül hozzám intézett folyamodványában kéri, hogy a tagjaira részére szükséges és a városokban létesítendő gyógy- és üdülőhelyek számára megkívánta telek és építőanyag ingyenes átengedése iránt nevezett pénztárnak a törvényhatóságokhoz intézett átiratában előterjesztett kérelmét a magam részéről támogassam. Az Országos Munkásbetegsegélyző- és Balesetbiztosító Pénztár arra irányuló törekvéseit, hogy tagjai részére gyógy- és üdülőtelepeket létesíthessen, a magam részéről és a legmeglehetőbb támogatásra tartom érdemesnek, miért is a nevezett pénztár ezen kérelme folytán arra hívom fel a közönséget, hogy az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár által e tárgyban a közönséghez intézett kérelmét ne csak figyelembe venni, de a lehetőség határai között megvalósítani is igyekezzenek.”

— Fa- és fémipari szakiskola — tanoncotthon. Megírtuk, hogy a kereskedelmi miniszter küldöttei Aradon tárgyalást folytattak a város képviselőivel a fa és fémipari szakiskola kibővítésének, illetve új iskola építésének kérdésében. Minthogy a város junkimot állított fel a szakiskola és a tanoncotthon létesítése között és a mostani iskola épületében akarja elhelyezni majd az otthon, a miniszter meghallgatva *Peterffy* Lajos miniszteri tanácsos jelentését az Aradon történt tanácskozásról, ma egy leiratot küldött a városnak és azt kéri, vajon a város az otthon részére kért huszezer korona állami segítyen kívül mivel biztosítja annak fennállását? A tanács ma tartott ülésén foglalkozott a leirattal és azt felelte a miniszternek, hogy az otthonban elhelyezett tanulók vagy szülei, vagy gazdáik révén járulnak hozzá az ellátási költségekhez. Azek a tanulók pedig, akiknek anyagi helyzete a fizetést nem engedi meg, a város részéről nyerne támogatást, ha erre érdemeseknek bizonyulnak. Minthogy ezzel az otthon létesítése biztosítva lesz, a szakiskola építésének nincs akadály. Értesítjük szerint az új iskolában a kereskedelmi miniszter elektrotechnikai osztályt, további öntőműhelyt és mester-tanfolyamokat óhajt szervezni.

— Elhunyt festőművész. Budapestről jelentik: *Bruck* Lajos, a hírneves tájkép és zsánerfestő ma éjjel hirtelen meghalt. *Bruck* Lajos, életképfestő, szül. Pápán (Veszprém n.) 1846. nov. Bicsben járt a képzőművészeti akadémiába, s nemcsak az akadémián dolgozva, hanem azonkívül is, egyre-másra festette az arcképeket. 1871-ban, hogy a művészet remekét meglessa és magát pályáján komolyabban is kiképezhesse, Velencébe ment, hol két esztendőig tartózkodott; azután Rómát és Nápolyt látogatta meg, mindent nagy számmal készíttetvázlatokat és tanulmányokat. Olaszországi utjának emléke volt az a kép is (a velencei Rialto-híd), melyet 1873-ban először szarapelt nyilvánosan a bécsi köztárlaton. Olaszországból hazatérve, tanulmányait dolgozta föl, melyek közül három Türr tábornok vásárolta meg a képzőművészeti társulat tárlatából. Más pártfogója azonban nem igen akadt, s így újra fölvetve a vándorbotot. Utjában több városban megfordult: volt Salzburgban, Kölnben, Rottárdamban, Amsterdamban, Antwerpenben, Brüsszelben, majd Ostendén át Londonba ment, hol egy hónapig maradt. Ezután Párisba ment, hová 1874 novemberben érkezett meg. Itt eleinte sokat kellett küzdenie, mert Németországban elajándított modora teljes ellentétben állott a francia ízléssel. *Bruck* mindent idealizáló, éleskes kompozíciókat készített, Párisban pedig a való élet erőteljes ábrázolását kívánták tőle. Sokat kellett tanulnia, de még többet elfelednie, míg Párisban némi feltűnést kelthetett. Első figyelemre méltított műve az *E. d. szélén* című festménye volt az 1876-i Salonban; ezt követte 1877-ben a *Départ pour la vie* (Uzárás a városba), mely nevét már jóhangzásává tette. Ez időtől fogva minden Salonban állt ott ki újabb képeket, melyek tárgyait rendszeren a magyar népséletről merítette és melyek közül nevezetesebbek: A távollevő levele, Elhagyva, A kíváncsi, Vashámban, stb.

— Az orvos büne. Budapestről jelentik: A rendőrség néhány nap óta magzatelhajtási bűntényben nyomoz, melynek áldozata egy huszonkétéves urilány, aki egy fogorvosnál volt alkalmazva. November 22-én tiltott műtétet végeztek rajta, amelynek következtében a lány súlyos beteg lett és a Rákusba került. Itt azután bevallotta, hogy egy ismert fővárosi orvos végezte rajta a műtétet. A kórház vezetősége ezt közölte a rendőrséggel, ahol *Korodó* kapitánynak osztották ki az ügyet. A kapitány ma kihallgatta a betegnek fekvő leányt és a vallomása alapján az orvost ma vagy holnap letartóztatják.

— Különös szekta. Prágából jelentik, hogy ott új szekta alakult, a melynek tagjai tartózkodnak a szeszről, a dohányzástól és a nőtől. A szekta tagjai gyűléseit az erdőkben tartják meg.

— A népkonyha megnyitása. Beállott a tél, amelynek fokozottabb szükségletei — sajnos — a jótékony szíveknek is fokozottabb tevékenységet juttat. Erős munkában vannak az emberbaráti intézmények, hogy a napról-napra emelkedő szükségleteknek eleget tegyenek. Megnyílik az aradi izr. jótékony nőegyesület által fenntartott népkonyha kapui is. December hó 5-én (hétfőn) osztják ott ki az első ebédet. A környékbeli szívek meleg érdeklődéssel kísérik e nemescélú intézmény működését, s abból, amit nekik a sors kegye fölösen juttatott, szeretettel engednek át azok javára, akikkel mostohábban bánt el az élet. Még el sem hangzott az intézmény kérése szava, már is akcióba lépett a jótékony és a következő adományokkal emlékezett meg a szűkölködekről:

Montag Sándorné urnő 2 mm. burgonyát, 1 mm. vereshagymát, 100 csomó petrezselymet, 25 csomó pesternákt, 20 l. babot és 10 l. mákot, Rosenberg és Stern cég 5 kg. babot, 5 kg. lencsét, 5 kg. rizst és 5 kg. diót, továbbá öv. dr. Rosenberg Sándorné urnő 4 koronát adományozott, mely szíves adományokért ez uton mond halás köszönetet az elnökség. A védasszonyi tisztet: Goldschmidt Sándorné, Hegyi Albertné és Leopold Zsigmondné urnő töltik be.

— A Csiky és Fabián emlékszobrok költségeire. *Nachtnébel* Gyula árvasszéki elnök a saját adományával együtt 39 koronát, *Katona* Béla kir. főmérnök éppen így 6 koronát gyűjtött, *Kristócsák* János pedig a saját maga nevében 20 koronát adományozott. A gyűjtő-bizottság ezután is köszönetét nyilvánítja.

— Névtelen rágalmazás. *Sarlot* Domokos rendőrfőkapitány már több ízben kapott névtelen leveleket, melyek részint egyes élelmiszer kereskedőket akarnak előlta b. faketi. eni azzal a váddal, hogy hamisított cikkeket hoznak forgalomba, másrészt tejkereskedők ellen kívánnak eljárást indíttatni azzal a rágalommal, hogy azok megromlott árut sóznak a közönségre. Rágalomnak kell minősíteni ezt az orvítmadást, mert a főkapitány minden egyes álarcos besugás után a hatósági orvosokkal a legszigorúbb vizsgálatot hajtatta végre és meggyőződött, hogy a névtelenül gyanúsító alaptalan rágalmazásnál egyebet nem akarhatott.

— Száj- és körömfájás egy makói gyermekén. A mások egészségével keveset törődő lelkiismeretlenségnek Makón meg van már az áldozata. Egy ártatlan gyermek fekszik élet és halál között, 40 fokos lázban a makói járandói tanyák között. Az ártatlan csöppség szájfájásban betegedett meg, s mint az orvosok megállapították, a szájfájás állattól ered, melybe úgy esett a gyermek, hogy beteg állat tejet itta. A beteg állat tejéhez pedig úgy jutott, hogy a szomszédból hozott tejet szájfájásban megbetegedett állattól fejték. A szomszéd, kiből nem volt annyi lelkiismeret, hogy megóvja az emberre átragadó betegségtől tanyaszomszédjait, bűnös könnyelműségért vagy inkább rosszakaratnak nevezhető eljárásáért a büntető bíróság előtt fog számolni. Még a száj- és körömfájás fellépésekor rendeletet bocsátott ki *Rákossy* Gyula rendőrfőkapitány, amelyben egyrészt figyelmeztette a lakosságot, hogy a tejvásárlás körül óvatos legyen, mert a beteg állattól fejt tej káros az egészségre és a ragadós száj- és körömfájás könnyen átragad az emberre, másrészt megtiltotta a gazdáknak, hogy a beteg állattól fejt tejet elárussítsák. Ennek dacára egy kis gyerek a makói tanyák között megkapta a veszélyes nyavalyát. *Csapó* Rozalia vett tejet a tanyaszomszédjától, *Kurai* Györgytől, aki nem figyelmeztette az asszonyt arra, hogy a tehene beteg. Az asszony egy éves fia megkapta a rettenetes nyavalyát, napok óta nem tud enni s rendkívül magas láza van. A rendőrség vizsgálatot indított annak a kiderítésére, hogy ki és mennyiben okozója a kis gyerek betegségének.

— A hajléktalanok. Budapestről jelentik: Emlékeztet, hogy a nyáron a Lepsik nevű nyomorférszek lakói és a háztulajdonos között ellentétek támadtak, minek következtében a lakók bojkottálták a házat és már tizennégy hét óta egy fillér házbért sem fizetnek. A háztulajdonos végül is megunt a dolgot és a múlt héten az V. kerületi előjáráságon a ház lebontására kért engedélyt. Az engedélyt megkapta és a jövő héten a Lepsiket le fogják bontani, aminek következtében vagy 70 család válik újból hajléktalanná.

— Vidéki hírlapirodalom. Hunyad vármegye legtekintélyesebb sajtóorgánumának, a „Déva és Vidék”-nek vezetésében változás történt. A lap felelős szerkesztője szombat óta *Pártos Szilárd* lap szerkesztő, főszerkesztője pedig *Dénes Károly* királyi tanfelügyelő. A nemzetiségi vidéken nagy missziót teljesítő lap továbbra is a szabadelvű eszmék harcosa marad.

— Vasúti baleset. Brassóból jelentik: Ma reggel a Brassóba 6 órakor induló személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Tíz kocsi kiest, de szerencsére csak kevesen s könnyebben sérültek meg. A mozdonyvezető és egy kalauz is megsérültek.

— Tejkonyha a gyermekkorházban. A gyermekkorház bizottság ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy egy tejkonyha felállítását hozza javaslatba a közgyűlésnek. A városra ebből nagyobb megterhelés nem keletkezik, mert a Fehér Kereszt egyesület is hozzájárul a költségekhez.

— **Eltűnt telefonközpont.** Egész Párisban nagy feltűnést kelt a *Matin* szenzációs leleplezése. Egy huszezer előfizető igényeit lebonyolító telefonközpont eltűnt. Nyoma veszett, nincs sehol. A *Matin* ötezer korona díjat tűz ki annak, aki nyomára vezet az eltűntetőnek. A *Matin* leginkább azon haborodik föl, hogy a telefonépület eltűnésének nincs gazdája. Sehol egész Párisban nincsen egy felelős, teremtett lélek, aki magára vállalja azt, hogy az a telefonközpont, amelyre a francia parlament 1906. július 4-ikén négy millió és kétszáz ezer frankot megszavazott — nem létezik. A pénzt kiadták, az épületet fölépítették, de abban a városrészben, amelynek ez a tervezett telefonközpont lett volna a husz ezernyi előfizető lebonyolítója, sehol nem akadnak nyomára a fölépített telefonközpontnak. Körülbelül 1905-ben, a párisi telefonhálózat mérnökei előre látták, hogy a telefonszolgálat megköveteli, hogy az ügynevezett Ternes, Etoile és Gare Saint Lazare negyedeket egyesítő városrészben, amely Páris legforgalmasabb és leggazdagabb részét képezi, külön telefonközpontot kell fölláttani. Anketék és bizottságok ülészektek, tanulmányozták a kérdést, aztán a parlament elé terjesztették az ügyet azzal a megokolással, hogy a tervezett központ abban a városnegyedben halaszthatatlanul szükséges. A parlament 1906. július negyedikén megszavazott erre a célra négy millió és kétszáz ezer frankot. Ekkor hozzáálltak, hogy telket keressenek az építendő telefonközpont számára. Valaki azonban, hogy kicsoda, azt senkise tudja, azt ajánlotta, hogy vegyenek meg egy telket erre a célra a Place des Vosges környékén a Rue des Archivesben. Ez a környék Párisban oly messze van az eredetileg tervezett városnegyedtől, mint pl. Budapest Terézvárostól — Kelenföld. Itt azután fölépítettek három millió költségen egy gyönyörű és hatalmas palotát, csak hogy a környék központjának nagyon csekély a telefonforgalma, mindössze kétezer kilencszázharminc előfizetője van, a városrész is Páris szegényebb és csekélyebb forgalmu városrészéhez tartozik, úgy, hogy érthetetlen, hogy ezzel akarják-e pótolni az Etoile és Gare Saint-Lazare városnegyed óriási forgalmasságát, minthogy ennek a városrésznek dróthálózatát nem is lehetne központilag kezelni a távoli Archives-utcában, ahol a központ eddig egy bérelt helyiségben bonyolította le az ő nagyon mérsékelt forgalmát. Elég az hozzá, hogy abban a városnegyedben, aová a telefonközpontot tervezték, anketézték és országgyűlés útján megszavazták, maig sincs semmi nyoma az új telefonközpontnak. Ennek a városrésznek huszezer nyi telefonelőfizetője hiába keresi azt a palotát, amelyre már a pénzt is kiadták. A dolgot legközelebb a francia kamarában is szóvá fogják tenni. A rejtélyes ügyben még az a legérdekesebb, hogy minden nyomozás dacára sem lehetett kipübatolni, hogy melyik az a határozat, amelynek alapján az Etoile-negyed helyett a több óra járásnyira levő Vosges negyedben építették föl az új telefonközpontot? És ki az az ur, aki a Vosges negyedben levő telket ajánlotta erre a célra? Ennek az urnak a kipübatolására tűzött ki a *Matin* ötezer frankos díjat. Az a bizottság, amely a telket kereste, kijelölte és megvette, mindennek dacára szigorúan erkölcsi alapon áll. Ez a bizottság ugyanis eleinte találta az előkelő és óriási városrészben egy telket, ahol a tervezett új központot a parlament határozata szerint föl lehetett volna építeni, csak hogy ez a telek olyan utcára nyílt, amelynek környéke veszélyeztetett volna a telefonos kisasszonyok erkölceit. Ezért aztán sietve elállottak ettől, a viláért sem kerestek volna tovább az óriási városnegyedben, hanem kapva kaptak az ismeretlen ajánló ajánlatán.

— **Gyilkos inasok.** Szabadkaról jelentik: Tegnap este központi gyilkosság történt. Hét óra tájban, amikor a tanonciskola an vége van az előadásnak, vagy húz inasgyerek üldözötte vette egyik társát, Bacsis Jánost és tíz percig tartó üldözés után egyikük, a 18 éves Krnyajszky Acó utolérte és egy disznó ő késsel agyon szúrta. Bacsisnak az volt a bűne, hogy a tanonciskolában védelmére kelt Török Jenő tanítónak, akit egyik társuk durván bántalmazott. Erre aztán az osztály összeesküdött ellene és tegnap agyon szúrták a szerencsétlen fiút. A gyilkost a rendőrség letartóztatta.

— **Jogtudományi doktorátus.** Székely József, aradi származású hírlapíró, a „Magyarország” munkatársát, ma jogtudományi doktorrá avatták a budapesti tudományegyetemen.

— **Mellázorulás és szívdobogás** nagyon gyakran a szabálytalan székelés következménye: egy fél boros pohárryi természetes Ferenc József-keserűviz naponként éhgyomorral használva, a vérkeringést az alsó testben hatásosan előmozdítja és ezáltal a vértőlulásokra a biztos enyhítő hatást gyakorol. „A Ferenc József-vizet”, így írja Dr. Krafft-Ebing tanár, a híres bécsi ideggyógyász, „a betegek szívesen használják és a kívánt hatás rendszerint már néhány óra múlva jelentkezik”. Ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban kapható. 2581-I.

— **Vitalis áldozatainak nyomora.** Tudvalevő hogy Vitalis Imre rablógyilkos agyonlőtte Szirb Péter marhakereskedőt s a pénzt elrabolta. A lelőtt marhakereskedő családja most nyomorba jutott s özvegye a belügyminiszterhez ezt a kérvényt írta:

Kegyelmes Uram! Miután folyó év augusztus 30-án Vitalis Imre országsszerte híres haramia férjemet rablási szándékból orozva lelőtte, így magam ménmagzattal, hat kicsiny leánygyermekemmel és magával, jölhetetlen öreg édesanyammal együtt kenyérkereső nélkül maradtunk s így most a legnagyobb nyomorral küzdök. Van ugyan édesatyám után öröklött s mintegy öt holdnyi földcském, de az is 1188 korona bankbeli adossággal van megterhelve, amelynek még csak kamatát sem vagyok képes fizetni, mert a földet nem vagyok képes megmunkálni, de meg a szükséges igavonó jószágom sincsen meg s így a gabonatermés ami megmarad, még a szükséges kenyérünket sem biztosítja egy évre. — Mint gyöngy nő, megpróbáltam minden módot, hogy ezen már aggasztó helyzetemen segíteni tudjak, de képtelen vagyok s most már a csüggedés vesz rajtam erőt, mivel a legborzostóbb jövő elé kell néznem. A fent előadottak alapján alázattal esedezem Nagyméltóságod kegyes színe elé, méltóztatásuk nyomorult helyzetem átérzése mellett rajtam, mint gyenge nőn, hat kicsiny leánygyermekemen és a magával jölhetetlen özvegy öreg édesanyámon könyörölve, bármily csekély segélyben részesíteni. Kéréssem ismétlése után maradok Nagyméltóságodnak Hájón, 1910. november hó 4-én, alázatos szolgálja: özv. Szirb Péterné, szül. Janka Katica hajó lakos.

A belügyminisztérium tegnap ezt a meg-határozást felvilágosító jelentéstétel végett megküldötte Biharvármegye alispánjának s e jelentéstől teszi függővé, hogy segélyezze a Vitalis Imre szerencsétlen áldozatait, vagy nem.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi izr. jótékony egyesület felhívására újabban a következő adományok folytak be: N. N. 250 K, Goldschmidt Sándor 40 K, Lustig Ármin, Kell Dávid és neje, Leopold Zeigmond, Hoffmann Lászlóné, Bing Vilmos, Braun N. Antal 20 — 20 K, Éles Ármin 15 K, Fischer Eliz, Schwarz Simon fiai és társa, Singer Izrael, dr. Éles Béla, Kovács Jakab, Lészai Sándor, Morgenstern Gyula, Deutsch I. Mór, Schenk Samu, Lengyel Tivadar, dr. Steinhart Mór, Nussbaum Zeigmond, Mairovitz Emil 10 — 10 K, Masarszker Alfrédné, Deutsch Adolf, Lévai Adolf, Ehrenfeld Ignác, Keller Izso Färber Lajos, Kell Lajos, Kovács Soma és társa, Braun Mór, Weinberger János 5 — 5 K, Somló Ármin dr., Róbitsek Samuel 4 — 4 K, Törökfalvy Mór, Grünberger Jerő 2 — 2 koronát adományoztak, mely nemeslelkű adományokért ez nton mond halás köszönetet az elnökseg.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc** jó hírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstnemezek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. Mesés olcsó árak. Telefon 439.

— **Az artatán Opreán.** „Rid küll'opás” címen lapunk tegnapi számában azt írtuk, hogy a rendőrség Opreán Antalt gyanúsította a tett elkövetésével. Opreán ma igazolta alibiáját, mire szabadon bocsátották és az eljárást ellene megszüntették.

— **Nem frázis, valóság!** Drágaköves arany-ékszereket, örökszép karácsonyi ajándéktárgyakat feltűnően mérsékelt árban adok. Készíték ékszereket művészi kivitelben, lelkiismeretesen, olcsó árban. Waldmann J. ékszerész, Szabadság tér 14 (Fiume-kávéház mellett.) 4359

— **Fischer Simon cég mai hirdetése.** Egyszerű, rövid szavakkal hirdeti Fischer Simon-cég a karácsonyi tárlat megnyitását. Pedig mennyi munka és folytonos előretörés, párosulva igazi szakértelemmel kellett ahhoz, hogy ilyen fényes sikerre vigye ezt a tárlatot. Az aradi közönség igazán nem szorul rá, hogy neki Fischer Simon vállalatát bemutassuk, vagy akár külön pártfogásába ajánljuk. Mert az évről-évre megismétlődő Fischer-féle tárlatok szinte köz-szükségletté lettek s a cég nagy leleményességét és körültekintését tanúsítja, hogy minden esztendőben újabb és újabb szenzációkat tud a kényes izlésű aradi közönségnek nyújtani. A vasárnapi munkaszünet dacára az áruház tündöklő fényű és nemes izlésre való kirakatai késő estig megtekinthetők. 4432.

— **Megérkeztek Iványi Manyhért** (Forray-utca) üzletébe a legfinomabb angol és magyar gyártmányú cipő és uridivat különlegességek, melyeket hallatlan olcsó árakért szerezhetjük be. 4397.

— **Nincs semmi ruházat,** amit ma a skit, ródlit és a korcsolyát keivelő ifjuságunk hord, a mely Sunlight-szappannal jobban és szebben mosható nem volna, mint bármely más szappannal. Fehérek és tiszták mint a frissen esett hó, puhák és simulékonyak lesznek, mint a bárász szőrméje, a Sunlight-szappannal hideg vízben mosott spencerek, sapkák, sálók, keztyűk és harisnyák, melyeket a tél újból élénk varázsol. 6616.

— **Új táncanfolyam.** Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt szülőket és a tánckedvelő ifjuságot, hogy táncintézetem ezidei második táncanfolyamát f. évi december hó 14-én kezdem, melyre beiratkozásokat 1-étől kezdve elfogadok az ipartestület dísztermében, a tanórak alatt, vagy lakásomon. Bercsényi Miklós-utca 18. sz. a. Tanórak kereskedők részére hét-főn és szerdán, iparosok részére kedden és pénteken. Síves pártfogást kér továbbra is, mely tisztelettel Deutsch Sándor okleveles táncanító. 4307.

— **Kotányi János fióküzlete** Aradon. A világ-hírű Kotányi János cég, paprikalomtulajdonos, kávé, tea- és japán diszmű áru behozatali áruház tulajdonosa, kinek fióküzletei az egész világon el vannak terjedve, a jövő hét elején Aradon is József főherceg-ut 3. sz. alatt fióküzletet nyit. 4443.

— **Karácsony alkalmára** megérkeztek a leg-szebb női selyem- és bőrtáskák, utazó készletek, fésű- és manikűr-garnitúrák, szivar-, cigaretta-, vizit- és pénztárcák, legfinomabb francia és angol illatszerek, dísz katetták, pipere- és diszmű áruk, játékszerek, babák stb., legnagyobb választékban leszállított árban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vere- és hólyaghajóknál, köszvény-nél, cukor-betegség-nél, vörheny-nél és hurutos bántal-maknál kitűnő hatású.

• Természetes vasmentes ásványvíz.

• Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyászatokba.

SCHULTES AGOST Szinga-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolfsb. 8.

TARKASÁGOK.

(Az első éjszaka.) Ladiszlay József, az aradi színházi énekes művésze elsején új lakásba költözött. A házigazdája nagyon dícsérte a lakást s megígérte Ladiszlaynak, hogy kitűnően fog aludni már az első éjszakán is. Ladiszlay tehát nyugodtan hajította álomra a fejét.

Raggel a házúr érdeklődve tudakolta:

— No, művész ur, hogy tetstelt aludni?

— Én csak elég jól aludtam, — felelte Ladiszlay, — de azok a bitang poloskák egész éjszaka se hunyták le a szemüket.

(A fog'alkozás.) Két fiatalember találkozott a minap. Már több éve nem látták egymást és érdeklődve tudakolák:

— Mivel foglalkozol most?

— É: ügynök vagyok, — felelte az egyik — s elég jó jövedelme van. Hát te mit csinálsz?

— Én, barátom, most semmit se csinálok.
— Urizálsz?
— Igen. Nincs állásom.
— Talán tudnék neked valami foglalkozást szerezni, szegény barátom. Mit szeretnél csinálni?

A másik egykedvűen felelte:
— Hogy mit szeretnék csinálni? Én ősrítén mondván legjobban szeretnék fűnyereményt csinálni.

(Szover Ilonka álláspontja.) A legfrissebb színigazgató Márkus Dezső, Operánk ez idő szerinti karmestere. Nemcsak azért friss, mert a színházát, a Tisza Kálmán téri Népopert, még csak februárban kezdik alszponni, de azért is, mert már bejárta az egész országot és a külföldet, hogy énekeseket és zenészeket fedezzen fel.

— Szerződöttem is már többeket — beszélte a napokban — de ne higgyen a lapok híreinek. Ahány vidéki primadonna van, mind azt híreszteli, hogy szerződöttem akarom, pedig ezzel csak a direktorait akarják „erőfolni.”

— De a kedves neje...

Márkusné Szover Ilonka — az Operaház kitűnő művésznője, — szavamba vágott:

— Nem szerződtem — s nem is szerződöm. Először is mert még két esztendeig vagyok az Operaházhoz kötve, ahol nagyon jól érzem magamat, azután meg...

— Azután meg...?

— Nem elég, hogy az uram háziszarnokom, még színházi szarnokom is legyen?

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcára rózsás, üde, friss, finom, hamvas és diszkrét matt, lyenné tette a Yes Porcellánpuder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden puder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpuder ártalmatlan, ezt a hítes vegyész bizonyítja és mert széplítő hatása biztos, millió esetben kipróbált.

A Porcellánpuder csak „Yes” felirattal valódi. Kapható az egész világ mindenütt. Az Amerikai Porcellánpuder R. T. magyarországi ártalára: Budapest, IV. Kezskemén-tetőn 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5.— 3.— korona.

Aradon kapható: Mátyás Keszler, a. Földes Koloman, Vajtek és Weisz, Riedl, Béla, Hajós Árpád és Hegedűs Gyula cégnél.

VIDEK.

Nagyközségből rendezett tanácsu város. Budapestről jelezték: Csongrád közeg száz tagu küldöttsége tisztelegte ma a miniszterelnököt, akit arra kért, hogy rendezett tanácsu város legyen. A miniszterelnök ezt megígérte.

SPORT

+ Az aradi „Toldi” atletikai klub december 4-én rendezte az aradi izr. finiskola tornatermében (Booskai tér) házi bajnoki birkózó versenyt, mely iránt sportkörökben nagy az érdeklődés. A verseny délután 4 órakor kezdődik. Belépti díj nincs, csupán a 40 filléres program megvétele kötelező.

6616

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Tőkeemelés önvédelemből.

(Első Magyar Biztosító milliói.)

A közgazdasági vállalatok életében példátlanul áll az a tőkeemelési manipuláció, amely lyel most az Első Magyar Általános Biztosító Társaság a magyar pézvilágot meglepte. Tőke-szaporításra eddig csak komoly okokból volt szükség és pedig akkor, ha a beszerzendő új tőke vagy a vállalat fejlesztését, vagy új iparágakat, vagy új forgalmat volt hivatva támogatni, megnyitni, de arra a pénzügyi világ történetében még nem volt példa, hogy egy biztosító társaság, mely csak tartalékba helyezett, tehát az ültvitelhez egyáltalán nem szükséges tőke és pénzkészlet tekintetében 150 milliót meghaladó összeg felett rendelkezik: részvényeseit új tőkebefizetésre kényszerítse. Éthetetlen és talányos ez a pénzügyi világban olyankor, amidőn a társaság ugyancsak a tőkeemelés bejelentő közleményében hivatkozva eldicsekszik azzal, hogy tartalékait soha nem tapasztalt magasságra fogja emelni, hogy üzleti jövedelmei és feleslegei oly bőségesek, hogy egyben a magasabb osztalék fizetés ígértét csillogtatja részvényesei szeme elé, hogy tőlük a hihetetlen magas árú új részvények árát magához kaparítsa. Mire kell a pénz, ha sem új üzletágak bevezetésére nincs szükség, sem a társaság nagyobb pénzügyi transzaksiót nem tervez, sőt esetleges veszteségeit vagy kárait pótolni nem akarja?

A tartalékok bőségesek, az üzletmenet briliáns, a felhalmozott tőkék évről évre magasabb osztalékot ígérnek és a részvényesek meg is vannak elégedve. Így hát valami utkosabb rugói lehetnek a váratlanul feltámadt tőkeemelési kísérletnek. Évek óta beszéltek róla beavatottak, hogy messzemenő transzaksió folyik az Első Magyar ellen. Egy évtizedre kiterjedt pénzügyi manőver eredményeként emlílik a közép-európai tőzsdéken, hogy egy nagy osztrák biztosító társaság az Első Magyar-nak minden piacra került részvényét megvette, bankjai és egyéb érdekszállai a kisebb kezekben levő egyes részvényeket magas ártóval megszerezte és elrakta a páncélszekrényébe. Ezek a triesti, bécsi, frankfurti, és prágai maklerek által diákréten összevásároltatott részvények

most már oly szép számban összegyűlekeztek, hogy az Első Magyar mai vezetőségének uralmát fenyegették, akik ugyanis a kezükbe kaparított hatalom mohó gyakorlásában elfelejtették a jövőjüket biztosítani. Egy nagy tekintélyű német tőzsdeújság szerint azok az idegenek, akik az Első Magyaron kívül állnak, 4—500 részvény fölött rendelkeznek és mert az Első Magyar részvényeiből még a legválságosabb érekharcok idején is alig 3—400 darabot tudtak a többség és a bizalom biztosítására össztoborozni; ezek az idegenek hatalmas erőpróbára készülnek.

A triesti tőzsdén, ahol a társaság akarata ellenére is jegyzik az Első Magyar papírjait, februárban egy részvény ára 11.000 korona volt, míg most közel lévén az erőpróba, a részvényeket 17.000 koronájával keresik bizonyára azért, mert most már minden egyes részvényért élet-halálharc folyik. Szakemberek állítják, hogy a társaság a tárcájában fekvő vegyes házasságbeli leányintézetek részvényének ártólyamán kerek másfélmilliót nyert ez évben, tehát az a félrevezető okoskodás is, hogy a tőkeemelés tartalékok gyarapítására szükséges, teljesen elveszti komolyságát. Mindezeknél fogva a társaságnak nem a felemelt tőkére van szüksége, hanem csak arra, hogy a megszorított részvények számával többséget szerezvén a közgyűlésben, hatalmát biztosíthassa és megtarthassa. Ezért pedig a részvényesek zsebéből minden új részvényért 13.500 koronát kiemelni, oly páratlanul bátor pénzügyi akció, amelyre még a részvénytársaságok életében példa nem volt. Ugy halljuk, hogy a vidéki részvényesek szervezkedtek, hogy az igazgatóság ezen terveit megfússák.

Aradi sertésállomány jegyzéke.

Az Első Aradi Sertésbízaló Részvénytársaság 1910. november havi állománya 2180 darab sertés elhajtattott 472

maradt állomány decemberre 1708

A sovány és beállítani való sertés, valamint a malacok árak irányzata is — általában szilárd.

Budapesti értéktőzsde.

Tévirati tudósítás.

Budapest, december 3.

Amerika ¼-el magasabb. Kínai, vételkedv korlátot, 15 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

	Dél árát	2 órai árát
Buza 1911. áprilisra 11.14—11.15 11.17—11.18		
„ 1. májusra 11.01 11.09 11.12 11.13		
Buza 1911. októberre 1.84 1.85 10.86—10.87		
Rozs 1911. áprilisra 7.50 7.91 7.89—7.90		
Rozs 1911. októberre 7.78 7.79 7.78—7.79		
Tengeri 1911. májusra 5.63—5.64 5.64—5.65		
Zab 1911. áprilisra 8.45—8.46 8.47—8.48		

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 3. —

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	111.40
Magyar koronaárjádék 4%	—	—	—	91.95
Magyar koronaárjádék 3%	—	—	—	81.—
Magy. földterh. kötvény 4%	—	—	—	92.68
Horrát-szlavon földterh. kötv. ny.	—	—	—	94.—
Magyar ügyeménysorsosgy kölcsön	—	—	—	232.—
Fizesszab. és szegedi sorsosgy kölcsön	—	—	—	157.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	98.—
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	96.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	115.50
Osztrák koronaárjádék 4%	—	—	—	93.10
1860. évi osztrák államsorsosgy	—	—	—	168.—
Osztrák-magyar bank részvény	—	—	—	18.80
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	161.75
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	671.50
Osztr.-mag. államvasuti részvény	—	—	—	151.20
30 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.05
Német birodalmi marka	—	—	—	117.60
London vista	—	—	—	240.47½
Paris vista	—	—	—	45.15
10 márkás arany	—	—	—	28.51

„Német” szerkesztő

BOLGÁR LAJOS.

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén

Koksz

Faszén

és aprított Tüzifa

házhöz szállítva

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe

ARAD.

VITA FORRÁS

SÖSKÜT VASMESE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek
köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorfájást azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 2925

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.

Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi december hó 4-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órákor mérsékelt helyárakkal:

A kormánybiztos.

Szatirikus bohózat 3 felvonásban. Irta: Guthy Soma.
Rendező: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gróf Tillyay Beregi S.	Báró Kelemen Kulcsár L.
Lenke, neje Harmath J.	Jarótkné Zalay Margit.
Miteszer Gábor Várnay Jenő.	Czakó Barna Ladiszlav J.
Klára, felesége Novák Irén.	Czakó Samu Cseh Ferenc.
Tuzár Mihály Heltai Jenő.	Schwartz Polgár S.
Viznemisza Delly Lajos.	Gáspár Vass Jenő

Kezdete délután 3 és fél órákor.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órákor, rendező helyárakkal

B. bérlet. B. bérlet

A balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Irta: Frederick Lonsdale és Frank Curson. Fordította: Gábor Andor Zenéjét szerzte: Rubens A. Pál. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Stefánia	Dióssy Nusi	Magda	Sz. Rontay B.
Sergiusz	Huszár K.	Max Hein	Beregi S.
Borsics gróf	Vass Jenő.	Blatz	Polgár S.
Radomir	Herold E.	Zsófia	Zalay Margit.
Várna	Szabó Lajos.	Emil	Kulcsár L.
Olga	Sütő Manó	Henrik, pincér	Várnay Jenő

Kezdete este 7 és fél órákor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. dec. 4-én, vasárnap:

1. Az árulás. Dráma. — 2. Női akrobaták. Színes sportkép. — 3. Kecsege ur sportol. Humoros. — 4. Mozgófénykép ujság. Aktuálisok. — 5. Pali horgászok. Kacagató. — 6. Leányvásár. Világhírű felvétel. Előadása háromnegyed óráig tart.

Az előadások tartama 1 és fél óra.

Előadások d. u. 3 óráig kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Ma utolszor Leányvásár.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogred zenekara játszik. — Gyúrakadás.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma, vasárnap. 1910. december 4-én:

1. Legénybucsu. Komikus jelenet az esküvő előtt. — 2. Grif-vadászat Afrikában. Látványos felvétel. — 3. Mória a jelmezestélyen. Humoros életkép. — 4. A Gésák. Japán mimodráma. Jászák: H. Udagava és Kawamura. — 5. Banyák Malakkában. Természet utáni felvétel a cinkbányászásról. — 6. Mozgó Revue. Aktuális események mozgófénykép-felvételében. Minden héten új felvétel, az aradi Apolló-színház állandó műsorszáma. — 7. Kató szabadságon. Humoros kép. — 8. Kírandulás kormányozható léghajón. Ut a vierwaldstádi tó fölött Luzern át. Természet utáni felvétel. — 9. Maxi a kinematografiában. Kacagató életkép.

Az előadások délután 3 órákor kezdődnek.

Helyárak: I-ső rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy 4 kor. Páholyülés 1 kor. Zártsék 1 kor. I-ső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Hétfőn délután 5 órákor, fél 7 órákor és este 8 órákor
Tolstoj temetése,
eredeti mozgófénykép felvétel.

Kedden és szerdán a budapesti Uránia tudományos színház darabja:

a Szegény gazdagok,

Irta: Ráth István, felolvassa: Heltai Jenő, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

Mérsékelt áru bérletfizetők a pénztárnál kaphatják. — Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatar. — Buffet.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

NYILTTER

Nyilatkozat.

Ziffer Sándor (összes írógépek) szíves figyelmébe ajánlom: „Suszter maradj a kaptafád mellett.” Nyilttéri közleményére ez a válaszom: Annyit ért az írógépekhez, mint tyúk az abc-hez. Nevébeni ténykedésekre szükségem nincs s azon állítása, hogy nagy áldozattal egy főműszereszt nyert meg, nem felel meg a valóságnak, mert ennek tökéletes elsajátításához legalább 10 évi gyakorlat kell, míg ezzel szemben műszeresze csak 1 és fél évi gyakorlatot tud felmutatni. Körlevezére szükségesnek tartom megemlíteni, hogy magam hagytam ott, mert nem tudom kötelezettségének velem szemben eleget tenni, úgy, hogy kénytelen voltam a járásbírósnál nagyobb összegű járandóságom behajtásáért a szükséges lépéseket megtenni.

Tisztelettel

GYERMEK DUSÁN,
volt művezetője.

4424

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő

Nyilatkozat.

Alulírott egy évvel ezelőtt átvettem Csutak Károly temetkezési vállalatát. Akkor én Csutak Károlyt anyagilag teljesen kielégítettem és az üzlet attól fogva semmi közösségben nem állott Csutak Károlylyal. Időközben Csutak Károly meghalt és özvegye most bíróság útján hajtja be azokat a követeléseket, amelyekkel egyesek állítólag adósak maradtak boldogult férjének. Csutak Károly egykori adósai azonban azt hiszik, hogy én indítok pert ellenük és emiatt engem folytonos szemrehányásokkal illetnek.

Eppen ezért tisztelettel tudatom, hogy nekem Csutak Károlyné követeléseire semmi közöm nincs és én Csutak Károly állítólagos adósait nem pórlom, de nincs is jogom pórlni.

Ennyit jelentek ki üzleti jó hírem megvédése érdekében. — Midőn ezeket a n. é. közönség szíves tudomására adom, vagyok

kiváló tisztelettel

VARGA IMRE,

temetk. vállalat tulajdonosa.

Dr. Werner Sándor

bőrgyógyász és urologus.

A budapesti Szt.-István és Szt.-Rókus kórház éveken át volt orvosa.

Rendel: Szabadság-tér 2. sz. a'att

d. e. 8-10 ig, d. u. 2-5-ig.

Kosmetikai rendelés nőknek: d. e. 11-12 ig.

Speciális orvosi laboratóriumában a fenti szakmába vágó vizsgálatokat (Wassermann-féle vérpróba stb.) a legpontosabban végzi.

Az Ehrlich-féle gyógyeljárás az Ehrlich, Wechseltmann és Schreiber intézeteiben végzett beható tanulmányai alapján már alkalmazza.

4422

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYUVIZ

kütyümökönál és
hólyaghuruknál,
mint a hólyagot
megkötő szer.

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Aradon osakis

Weinberger Ferenc, Grallert és Fia és Assael H. és Fia
uraknál kaphatók.

A Hölgyközönség

szíves figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag

elsőrendű gyártmányok

mindennemű

311

bel- és külföldi pipere

különlegességek és

háztartási cikkekben.

Arcz-cremek,
Hölgyporok,
Kézfinomítók,
Szappanok.

Hajfestékek,
Hajvizek,
Hajporok,
Brillantínok.

Illatszerek,
Illatos porok (Saschot),
Kölni vizek,
Szoba illatok.

Hajkefék,
Hajtük,
Fésük,
Hajgöndörítők.

Fogkefék,
Fogpaszták,
Fogporok,
Szájvizek.

Körömpaszták
Körömmalok
Köröm vizek,
Köröm olajok, resze-
lők és polírozók

Legfinomabb angol rumok és orosz teák,
francia cognac, likörök és likőreszenciák,
valódi hollandi cacao porok, gyermek-tá-
pszerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsálók és mosdóruhák,
parketpaszták, parketviaszok és fényszerít-
kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb.
Gummiárak, kötszerek és betegápolási cikkek.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya. • bór- és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségeknek, csúszos bántal-
maknak; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására

Iszapolóhely: Budapest, IV. Ferencz József-tervezés
Közközlés: EPERJES

Főelárulók Aradon: Dör Gusztáv, a városháza
szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogériájában
6665

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziorvos, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közvéleményét,
száznál és meghálálással.

• Figyelemre méltó. Súlyos hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.-
és ágyasól minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerár az „Arany országház”,
Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.

3717

SEBEKET

gondosan kell megőrizni minden tisztáltságtól

mert elhanyagolás esetén nagyon káros nehezen gyógyít-
ható következményei lehetnek. Immár negyven éve a leg-
kiválóbb kötszerek bizonyos a Prágai háalkendők,
megóvja a sebet, megakadályozza a gyulladást és a fájda-
lmat, töltőleg hat és elősegíti a szövődést és gyógyulást.

• POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT. •

1 tégely 70 fillér, 2 kor. 16 fillér elő-
legos befizetése ellenében 4. kor.
rona ellenében 10 tégely külföldi
az osztr. magy. monarchia minden
állomására.

Vigyázzunk a gyártmány
és a készítő nevére, Arad és
védjegyre. Valódi csak 70 fillér.

Főelárulók

B. FRAGNER,

cs. és kir. udvari szállító
Gyógyszerár „A FEKETE SAS”-HOZ.
Prága, Kleinsattel, Ecke, der Merudgasse Nr. 203.
Raktár Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban.
A 4055

KÖVETKEZŐ

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Kálnoki Izidor: Veronikájék szerencséje.
Farkas Pál: Az utolsó menüett, Szemere György:
A Kont-eset Sas Ede: Küzdelem egy sirért, Le-
roux G: Az operaház fantomja Szabolcska Mihály:
Dalok hazulról, Stocpoole Vere: A csendes mo-
csarak, Ady Endre: Sápadt emberek Malonyai
Dezso: Az öreg méltósága, Lőrinczy György:
A verdibáli nász, Guthi Soma: A kor-
mánybiztos, Bárony I.: A boszorkány, Her-
czeg F.: A fehér páva, Szomaházy I.: Hellerné,
Havas Iván: A császár obestere, Egy önkéntes
naplója II. rész: Az üteg, Pemberton: Fehér
falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle V.: Nap-
keletről, Zsoldos D.: Highlife: Nők a kul-
turában, Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak
Caine Hall: A vörös Jázón.

Németben: Hermann Georg: Kubinke,
Heimbürg: Waldblumen, Gersdorf Ada:
Ein fürstentraum, Harder Agnes: Siebens-
chläfer, Hartwig G: Wär' ich geblieben
doch Heimbürg W: Die lustige frau Regine,
Rantzau A: Ein unmöglicher Mensch, Reuter
Gabriele: Sanfte Herzen: Carla Eden: Die Goldene
Brücke, Villinger H: Mutter und Tochter, Skow-
ronnek R: Schweigen im Walde, Schlicht Freiherr:
Leitnant Flirt, Höcker P. O.: Dodi, Lagerlöf S.:
Jerusalem, Hoffenthal H.: Lori Graff, Manteuffel
U.: Erneste, Brachvogel Carry: Der Kampf
um den Mann, Berkow Karl: Frauenliebe, Cham-
pol: Schwester Alexandrine, Geijerstam G. Das
ewige Rätsel, Eschstruth N.: Die Roggenmuhme,
Ganghofer L.: Der lautende Berg, Der Unfried,
Edelweisskönig, Schloss Hubertus.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
20 fillér vagy kötetenként fi-
retve 8 fillér.**

A vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy fizetelenként 14 fill.

Legújabbak: Heideberg: A Jasz — leány.
Sas Náci: Letűnt a nap. Hajtsd ide párom a
fejedet. Kun M: Pincér fizetek. Weiner: A
pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő. Sas
Náci: Gesztenye nóta, Jé maga az a
Grün!? Nicholson: Nagysád ne siessen...
Wollner: Néger Don Juan, Zerkovitz: Rövid
az élet, hosszú a sir! Heidelberg: Dal a
kiskoru Pistáról, A mama, Dr. Gelén: Fagyos
historia, Gerő: Nóta a Zsuzsáról, Fráter: Ha
meghalok, Huzzad cigány, Tellmann: Tücsök
dalok, Granichstaeden: Mein Mann war eine
Woche in Paris, Menckton: Zülleni, zülleni, Zer-
kovitz: Bukj el szoknya, Grosz Alfréd: A gáz-
lámpa hogyha kigyuladt, Szirmay: Oh borzalom.
A mama alszik, A rapport, Zerkovitz: A kávéház
márványszatánál...

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papi -
kereskedő Aradon.

381

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNY-
NYEBBEN
KÉSZÍTHETŐ

ARZENES VIZ
VÉRSEGENYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVÍZKERESKEDESHÁZAKBAN

6849

Karácsonyra

ajánlja

MÜNZI.

előnyösen | ismert uri divat-cég
a divat legutóbbi újdonságait ::

Kalapok

4384

Nyakkendők

Selyem gallérvédők

páratlanul álló szép és nagy választékban.
Versenyképes szabott árak.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadzsag-ter 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 324. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1910. november hó 26.

Keresünk:

Aradra: nagyvállalat részére fiatal kereskedelmi akadémiát végzett comptoaristát.

Videkre: 5 fűszer, rőfös és rövid, 1 rőfös és divat, 1 vas és fűszer, 1 bőr és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerbnyelvismerettel bíró segédet és 1 tanoncot.

Alánunk:

ovadékképes volt önálló kereskedőt, ki a fűszer, vas, rövid, és kézműáru szakmában teljes jártassággal bír, pénzürnoki, raktárnoki vagy egyéb bizalmi, kereskedelmi állásra, továbbá délutáni és esti foglalkozásra perfect magyar és német levelezőt és könyvelőt, 3 fűszer, 2 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer és 2 vegyes szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

301

Klein Sándor,

titkár

Reppich Zsigmond,

igazgató

ROPS

biztonsági gyorsfűzőnek
1910-es modellje nemcsak töké-
letes ideális forraló, melyet semmilyen
más meg nem közelít, de egyszerűsége
remek díszítő is. (954)

ROPS

**Modell
1910**

Csakis ilyen tes-
sek elfogadni

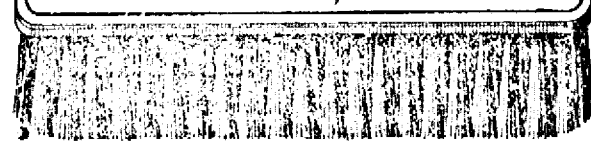
mert a rézi model nem
levén tökéletes, az 1910-es
modellt óriási áldozatok-
kal tökéletesítve hoztuk
forgalomba. En ok alakja
művészi külszine sötét
galvanóbronz. — tökéletes
minden részében, lapos
alakú, erős az égője, mely
intenzív lángot ad, erős
alkatrészei szétszedhetők,
tisztíthatók, cserélhetők.

Ezen tökéletes
Ropsnak az ára is
csak 4 kor.

Kapható minden szaküz-
letben, hol petróleumokat is
... .. árusítanak.

ROPS fémárugyár r. t.
Budapest, VI. ker. Váci ut 74. sz. Prospek-
tus ingyen és bérmentve küldetik.

Gyorsan pusztul a bőr sezt On
bánya,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.

6835

Ügyes

segédexpeditor

férfi vagy nő alkalmazást nyerhet azonnal.
Bővebbet a kiadóban.

NOXIN

**LEGJOBB
CZÍPŐ-
KREM.**

Minden jobb üzletben kapható.

HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

Fő-akták: Aradon: LORENZ KÁROLY urnál,
F. Eray utca, Nádasdy-palota. 6703

Párisi

4300

eredeti kalap-minták

mélyen leszállított áron
adatnak el óriási nagy
választékban.

**Trotteur, színházi és
hangverseny kalapok.**

Maison Ritscher-nél

Salacz-utca 1. sz., II. em.

Javítások elfogadtnak.

Valamint megrendelésre azonnal
szállítunk gyászkalapokat is.

**Motoros fafűré-
szelő gépünket**

a nagyközönség figyelmébe
ajánlv, megrendeléseket Fá-
cán-utca 6. és Edelspacher-
utca 1. szám alatt elfogadunk.

Kiváló tisztelettel

Panker F. és Bartha.

Telefon 590. szám.

4142

5987—1910. tkvi sz.

Arverési hirdetményi lívovat.

A máriaradnai kir. járásbíróság,
mint telekkönyvi hatóság közhírré
teszi, hogy Szere Gligor lupesti,
lakos végrehajtónak 58 kor. 80
fill. tőkekövetelés és jár. iránti
végrehajtási ügyében az aradi kir.
törvényszék a máriaradnai kir. já-
rásbíróság területén levő, a lupesti
74 számú tjkvben fekvő, A. I.
10—20. sor 178, 451, 648, 644,
735, 898, 914 a, 914/b, 181, 183,
450, 650, 786, 766, 897, 915/a, 915/b
hrsz. ingatlanokból valamint az
ezek után kiosztott A. I. 27. 28.
sorsz. alatti erdő és legelő illető-
ségéről végrehajtást szenvedett ju-
talékára az árverést 706 koronában
ezennel megállapított kikiáltási ár-
ban elrendelte, és hogy a fentebb
megjelölt ingatlan az 1910. évi
december hó 29. napjának d. e. 12
órákor Lupest községházánál meg-
tartandó nyilvános árverésen meg-
állapított kikiáltási ár két hama-
dánál olcsóbb áron el nem fog-
adatni. Amennyiben ezen összeg
el nem érnek az árverést a kikül-
dött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tar-
toznak az ingatlan becsárának
10 %-át készpénzben, vagy az 1881.
évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfo-
lyammal számított és az 1881. évi
november hó 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 1.
§-ában kijelölt ovadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez le-
tenni, avagy az 1881. évi LX t.-c.
170. § a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

M.-Radnán, 1910. évi október
hó 26 napján.

Polgár s. k.

kir. járásbíró.

4427

Kifizeti ma-
gát, az
órája és nem
restelli az utat,
de leviszi Be-
ros Benit-tér 4.
szám alá (dr.
Szele József
ügyvéd ur há-
za a Széchenyi-
gőzmalommal szemben)

Fógel Gyula

chronometer és műórához (a magyar
órák szaklapja fémunkatárs.)
Zsebóra javítás, (ha nincs na-
gyobb törés) 1-10 frt.
Kisebb javítások 50 kr.
Eoresztó-óra javítás 50 kr.
Zsebrák: minden minőségben, meglepő
olcsó árban, például:
Reszelt (nem préselt) szerkezetű
Rostopti óra 2-50 frt.
Lapos acél óra divatos 3- frt.
Ezüst „Omega” 14- frt.
Eoresztó óra 1-50 frt.
Ingakórak modern fazonba 4-50 forinttól.
Gramofonok, gramofon lemezek (u. d. d. s. a-
gok) 2 oldalasok 1-25 frt. Gramofon-javító
műhely! — Óráruv 15 kr., óráruv (II.
minőség), 10 kr. Minden óra-javításhoz
ingyen órák. 21

22824—1910. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvény-
hatósági bizottsága által 8382—
228—1897 sz. a. alkotott és kor-
mányhatóságilag jóváhagyott a
„cselédmenedékely” létesítéséről,
a nő cselédek jutalmazásáról szóló
szabályrendelet 4. §-a értelmében
minden év végével is cselédjuta-
lom címén 400 koronát tevő 3
díj és pedig I. 200 korona, II.
100 korona, III. 100 korona lesz,
az arra érdemes cselédek részére
kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt
pályázhatnak 18 életévet betöltött
jó és hűséges magaviseletű, havi
vagy évi bér mellett szolgáló hely-
beli vagy idegen illetőségű nőce-
lédek, kik kizárólag, vagy főleg
a háznál vagy a család egyes
tagjainak szolgálatában Arad szab.
kir. város törvényhatósági terüle-
letén egyfolytában legkevesebb 3
éven át gazdájok megelégedésére
szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá
nem esnek és a cseléd beiratási
díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a
beiratási díjfizetést előrendelő szá-
bályrendelet életbe lépté előtt, va-
gyis 1882 év előtt léptek szolgál-
atba s azóta változatlanul mindig
egy helyen szolgálnak, a beiratási
díj feltétele alól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült
cselédnek újabb pályázata esetén
a korábbi jutalmazást megelőző
szolgálati idejében nem számítható.
A szolgálati idő tartamában be-
számítható az az idő is, melyet a
cseléd oly szolgálatban töltött el,
a mely szolgálat a cseléd tartó el-
halálózása miatt szűnt meg. A
díjak kiosztásának alapjául a szol-
gálati idő nagysága vétetik, el-
sősorban azok részesülnek tehát,
kik egy helyben leghuzamosabb
ideig szolgáltak. Egyenlő minőség
esetén összes szolgálati idejüket
véve Aradon legrégebben szolgál-
nak. Jutalomdíj elnyerése végett
december első napjától 15 napig
tartozik a cseléd gazdája vagy
gazdasszonya által kiállított bizo-
nyítvány, cselédkönyv és születési
anyakönyvi kivonata bemutatása
mellett a kapitányi hivatalnál szem-
mélyesen jelentkezni, ahol jelent-
kezése ebbeli kérelme jegyző-
könyvbe vétetni fog. A szemé-
lyesen jelentkezett cseléd a kívánt
okmányok mellékleteivel kérel-

mét írásban is benyújthatja. Kö-
sön és idő előtt beérkezett kérvé-
nyek visszautasítatni fognak. Ha
valamely évben a jutalmak egész-
ben vagy részben pályázat hiányá-
ban vagy egyéb okok miatt ki-
nem adhatók, a fennmaradt juta-
lomdíjak a következő évben ko-
rúlnak kiosztás alá.

Arad, 1910. november 22. A

Kapitányi hivatal.

MEGNYILT

a nyiregyházi

krumplisarnok

legolcsóbb mint bárhol.

Kapható kicsinyben és nagyban:

Spilmann Albertnél

Aradon,
Karolina-utca 5. szám

12205—1910. kh.

Hirdetmény.

Arad város rendőrkapitánysága
által közhírré tételik, hogy a
földművelésügyi m. kir. miniszte-
rium az országos selyemtenyész-
tési felügyelőség útján az 1911.
évi tenyésztésre ingyen ad sely-
mérpetét, illetve selyemhernyót
mindazoknak, kik selyemtenyész-
tással foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel fog-
lalkozni szándékoznak, jelentkez-
zenek azon egyénél, aki a köz-
ségben a selymértépe kikeltésével
meg van bízva, ki a tenyésztésre
vonatkozó utasítást, tartalmazó
könyvecskét is ad.

Arad, 1910. évi november hó.

Sarló,
törvényszék elnöke kapitány.

Használt ólom

megvételre kerestetik

Ha rosszul lát

forduljon bizalommal az igazi tanult lát-
sz-részhez (optikushoz)

Fógel Gyulához

Arad, Beres Benit-tér 4. szám. (dr. Szele
József ügyvéd ur háza, a Széchenyi-gőz-
malommal szemben.)

Szemüvegek, cvikkerek, lorgnetek
szakszerű kiszolgálása igazi szolid szá-
bott áron. Divatos cvikker ajándékok.
Hómerők, szesz, bor- és egyéb fo-
lyadék főkmerők.

Színházi látszóvevők, szíjtas tokban ki-
tűnő nagy lencsékkel már 5 forint 50
kr. ártól. Divatos, nyelés gyöngybe lát-
csó, 12 forint.

Szemüveg javítások, esetleg új üveg
tötelek zonnal, olcsón készülnek.

Gramofonok, gramofon lemezek, (Hulló
falával, Cigányszerzem, Balkáni hercegnő
stb. félételek) nagy kétoldalasok 1 forint
25 krajcár.

Raktár: 21

valódi helyi jegyző szemüveg,

s cvikkerekből. Minden rendelés, vagy
javítás, vidékre az illetékes költségén küldve.

Gondoljatok jövőtökre.

Szükség ellen az ember önmagát és hozzátartozóit, úgy óvhatja meg kétsége-
lemül legjobban, ha a „Temesvári kölcsönös segítő szövetkezet” biztosítási kötvényeit
megveszi.

Mindenki biztosíthatja magát a korona egyszeri beiratási díj, úzenkét
korona évi tagsági díj, továbbá két korona esetenkénti elhalálozási jármek fejében
már egy évi tagság után: **halálesetre kétezer koronát**, három
évi tagság után: keresetképtelenség esetén öven korona havi segélyt, harmincz évi
tagság után: **hatszáz korona évi járadékot**.

Csekély havi járulékkal mindenki biztosíthatja leányának kétezer korona ho-
zományt, fiának kétezer korona önállósítási támogatást. Ha a gyermek gondozója
három évi tagság után meghal, megsszülnek a további befizetések és a leány 20-ik,
a fiú 14-ig életévéig 30 korona havi járadékot kap, továbbá házasság, illetve nagy-
korúság idején a teljes hozományt és önállósítási támogatást. Az intézet a legna-
gyobb biztonságot nyújtja. Ez évben a biztosított összeg tíz millióra ruz. Az állam-
pénztárba kétszáz ezer korona biztosítéki alap van elhelyezve.

Fővilágosítással és prospektussal szívesen
szolgálok.

Boka János a kölcsönös segélyező

szövetkezet aradi

képviselője. Chorin Aron-utca 2. szám.

Ügyes üzletszerzők kerestetnek 4440

4067—1919. szám

Világos községi előjáróitól.

Arverési hirdetmény.

Világos község tulajdonát képező 1 drb. 2 1/2 éves 1 drb.
3 1/2 éves siementhali fajtájú kislejtezett bikája Világos község-
háznál 1910. évi december hó 14-én délelőtt 9 órakor nyil-
vános árverésen készpénz fizetés mellett eladatni fog.

Világos, 1910. november 30. napján

Stéger Vendel, 4450

Huj Dameter s. k.,

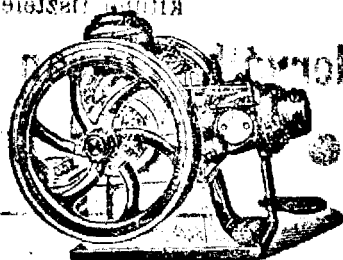
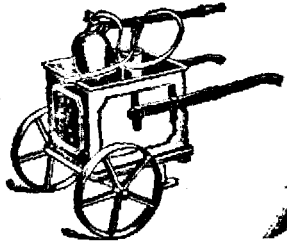
jegyző: (az árverésen résztvevőknek a árverésről a községi előjáróktól kell értesülni)

bíró.

Eredeti svédgyártmányú

BOLINDER

nyersolajmotorok és cséplőkészletek

Benzin és
Szivárgásmotorok,
Lokomobílek,
Malom-
berendezések.Olcsó és biztos üzem.
Legmesszebbmenő jót-
állás. Kedvező fizetési
feltételek. Kétszáz-
tíz és mérnöki kikül-
dés díjtalan.A Budapesti Szivattyú és Gépgyár R. T.
mintaraktára.Gőz- és kocsifecskendő,
gőz-, centrifugál és kut-
szivattyúk, pécgőfür tisz-
tító készülékek, tárgyaló-
szivattyúk. Városi, gaz-
sági, tüzelő ésszivattyúk, fagymunkáló gépek, építési és szállító-
eszközök. Mindennemű szerszámok, gépelajok, kanó-
anyagok és műszaki cikkek raktára: 6636Nagyvárad, Gép- és
Műszaki Vállalat.Aczel Viktor
Nagyvárad,

Szent László-tér 2. Telefon interurbán 10—74. sz.

Legmesszebb menő jótállás mellett, 1800 koronáért vettatható

tűzifa fűrészelő-gépet

kocsira szerelve, tartós, elsőrendű anyagból, legjobb kivitelben, 4 lóerős benzínmotorral együtt, védő korlátokkal, hűtőkészülékkel és hajó szíjjal ellátva, üzemre teljesen készen, gyárt

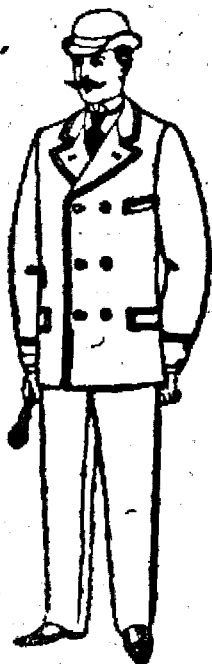
Vulcu J. Maxim

Arad, Fábán László-utca 5-6., a vasútállomás közelében. 4429

Horváth Flórián

új angol uri-szabó üzlete
Aradon, Deák Ferenc-utca 40.

(Dr. Winter-féle ház.)

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

angol uri-szabó üzletet nyitottam,

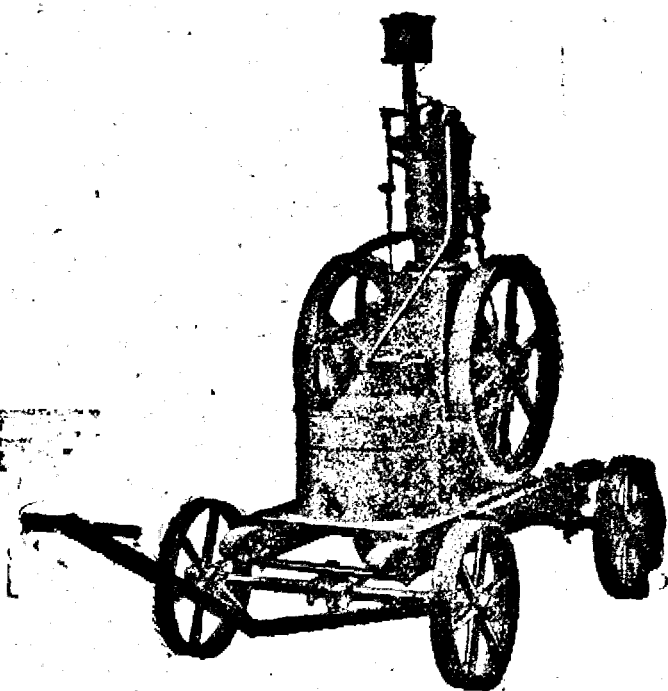
hol legdivatosabb szabású ur ruhákat a legfinomabb szövetekből olcsó ár mellett készítek.

Allandó nagy raktár bel- és külföldi szövet újdonságokból. Miután csak legnagyobb gyárosokkal állok szerződésben és készpénzzel vásárolok, úgy abban a helyzetben vagyok, hogy már 60 kor. tól kezdve szép és divatos öltönyt vagy felöltött készítek.

Pontos kiszolgálás. Olcsó szabott árak részletfizetésre is. Szíves partifogást kérvén, maradtam

kitűnő tisztelettel 3857

Horváth Flórián uri-szabó.

Motorfűrészek, legjobb chicagói gyártmány, azonnal szállítható. — Vezérképviselet:

Kovács Soma és Társa Arad, Gépudvar.

MELLO IMRE

okleveles kőművesmester 4437

elvállal minden e szakmába vágó munkát épületek tervezését és annak kivitelét.

Arad, Fejsze-utca 7a. szám.

ENGELGYULA

bőr, olipékellék, szíjfélszár, szarazám és kaptafa-áruhá

BUDAPEST, SZERECSEN-UTCA 22. SZ.

TELEFON 97-50. TELEFON 97-50.

ON VÁSÁROL hitelbe és megfizetett önkéntes csinaló, tartozás t. l.

HA AKAR 20-30 k rona bevásárlás után 2-3 koronát, évate 300-400 koronát megtakarítani.

PIZET nálam készpénzzel, nincs a drága hitelre rászorulva és gondos, lelkiismeretes kiszolgálásban részesül.

Kérje az új nagy képes árjegyzéket ajtalanul. 6625

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. földmívelésügyi ministeriumnak f. évi november hó 26-án 108620. szám alatt kelt rendelete alapján alólírt állami szőlőtelep fölösleges terményeiből a következők kerülnek nyilvános árverésen eladásra:

600 mm. I oszt. buza,
40 mm. II oszt. buza,
1500 kéve tengeri szár,
900 mm. I oszt. rózsaburgonya,
1000 mm. II oszt. rózsaburgonya és

120 Hl szőlőtörköly.

Az árverés f. hó 8-án (csütörtök) délelőtt 9 órakor 1 sz a csálai állami szőlőtelep irodájában megtartva.

Csála, 1910. évi december hó 2 án.

4226

Telephelyezés.

402-1910. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. járásbírósnak 1910. évi Sp. VII. 2013/8. számú végzése következtében dr. Káldor Imre ügyvéd által képviselt Zucker J. és Társa cég javára 111 kor. s jár. erejéig 1909. évi október hó 11-én foganatósított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 780 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 fényezett matt szekrény, 1 divány, 2 fotel és egyéb házi butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbírósnak 1910. évi V. 35/8. számú végzése folytán 111 kor. tőkekövetelésnek 1908. évi október hó 1 napjától 1910. február hó 28-ig járó 5% kamatai és eddig összesen 63 kor. 12 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Magyarpécskán végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1910. évi december hó 7-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárton alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pécska, 1910. évi november hó 20. napján.

Szabó Imre.

kir. bír. végrehajtó.

4428

Legközelebb megjelenik a képviselőházban most letárgyalt új

Polgári perrendtartás

elmű könyv.

Bírák, ügyvédek, kereskedők és iparosoknak nélkülözhetetlen.

Összeállította, magyarázatokkal és széljegyzetekkel ellátta: Csifféry Dávid kir. járásbíró. — A 400 oldalra terjedő törvénykönyv, mely a legfinomabb papíron, zsebben hordható alakban lesz kiadva, **hóti ára füzve 6 korona.**

Megrendelhető:

Manyák és Tóth

könyvkiadónál NAGYKÁROLYBAN és minden hazai könyvkereskedőnél.

A K I N E K

ismerettség híján

háztartásra, nevelésre, fiatalkorúakra, könyvtárra, segédre, lapásra, gazdálkodásra, kulcsárra, vadászatra, barbóra,	kulcsár, gazdálkodásra, szakácsokra, szobakéntre, házi- vagy kudarcokra, pénzesedőre, házmesterre, stb.-re vagy szükségre,
---	---

A K I

bérbeadni kíván

háztartási, házi, vadászatra, barbóra,	kulcsár, lovat, házmesterre, telket,
---	---

A K I

eladni kíván

butort, mangorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	fiatalkorú, mühelyt, lakást, stb. vagy
--	---

A K Imindenféle vétel vagy bérbevitel szívesen
jából keresek;**A K I**

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kísérletet

szavatát használja.

APRÓ HIRDETÉSEK**Zálogházból**kiváltott arany, ezüst és
gyémánt-árakat vesz és elad
Farkas Streicher
Arad, Tőkölly-tér 1. 3974**Pénztárnoki állást keres**

egy intelligensebb nő, ki ovadékkal is rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban.

Állami hivatalnok

a délutáni órákra alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 4337

Eladó

bor. Paulisi hegyen az állomás közelében 70 hektár új bor seprővel eladó. Bővebbet Zabán János lisztkereskedőnél Aradon, Boros Beni-tér 9. szám. 4949

Megbízható

ovadékképes idősebb ember pénzbeszedő, felügyelő vagy más ifjait állást keres Aradon. Tudakozódni Asbóth Gyulánál, Weitzer utca 17. 4377

Háztelek

Wesselényi-utca 15. szám eladó. Tudakozódhatni ugyanott. 4337

Gyakornokot

30 korona kezdőfizetéssel azonnal fölveszek. Weber bizományi iroda Világos. 4331

Veszek

jóforgalmu szatocs-üzletet, esetleg házzal együtt. Cím a kiadóban 4335

A cigarettázik

használnon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fla könyv- és papírkereskedésben Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-nálca 1851

Fényes melékjő edelem.

A Standard életbiztosító társaság aradi vezérigazgatója, Minorita-palota I. emelet, jutalék és fixum mellett ügyes és megbízható üzletszerzőket alkalmaz. 4387

Jutarsia

festésre és égetésre új genréi fadiszmuárak összes kellékekkel megérkeztek. Bájos új masagok megtekintésére érdeklődőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül, Krausz Paulin, Színházépület. Telefon 511. 511

Keresek

Neues Wiener Journal-t Subabonementre. Cimeket a kiadóba kérek.

Aki a Révai Nagy Lexikont

megvenni óhajtja, attól átveszem a már elavult Pallas Lexikont. A Révai Lexikont részletfizetésre is szállítom. Veszek legmagasabb árban egész könyvtárakat és hangjegyeket, 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár és 80,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Üzleti könyvek gyári raktára. Kerpel Izó könyv- és papírkereskedése, Aradon. 4071

Paulson

az Öreg-hegyen levő két holdas szőlőben családostól vállalkozást nyert. Bővebbet Arad, Teleky-utca 23. sz. a délutáni órákban, vagy levél útján. 4292

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használatos mesterséghez értő nőtlen raktáros keresetlik gazdaságba, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 4000

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg viganetták kaphatók Ingusz I. és Fla könyv és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. 671

Ki venne nőül

18 éves árvát 400000 kor. vagyonnal? Csak komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, kiknél gyors nőülés akadályba nem ütközik, írjanak e címre: L. Schlesinger Berlin 18. 4334

Eladó száz háztelek.

Magyar áll. vasut fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Almós-utca folytatását képező beltelkek, valamint Zsidótemető-utca kettő szám alatt

új utca nyitásáltal nyert házhelyek, melyek a Zimándi-utca felé vezetnek, végül a Zsidótemető-utca hatszám felosztott területet eladok, a telkek parcellázva 150-200 m²-l változó nagyságban. Értekezés délután**Sóltz Gyula,**

Arad, Zsidótemető utca 5.

Elegáns

palisánder ebédő és fehér jávor hálószoba egészen új, jutányos áron eladó. Ugyanott egy perzsaszőnyeg 320 koronáért kapható. Szabadság-tér 22. sz. I. emelet ajtó 15. 4448

Kiadó lakás.

Egy szép utcai szoba és konyha esetleg éléskamra használatra azonnal kiadó. Szabadság-tér 22. sz. (Színház-épület.) 4447

Jegyzői írrok

alkalmazást keres. Demeter Lajos Arad-Vár 2. század. 4446

Egy ügyes segéd

ki a rőfös és rövidáru szakmát érti, azonnal felvétetik. A magyar, román és német nyelv bírása szükségeltetik. Wolberg Lipót Arad 4445

Knézich Károly-utca

11. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 4420

Egy alig használt

világos hálószoba-berendezés eladó. Megtekinthető: Bocska-tér 8. sz. ajtó 32. 4423

Értesítés! Új mosoda!

Ho'nap december 5-én nyílik meg Hunyady-utca 1. szám alatt. Tisztelettel: Szálas József mosodás. 442

Bonne

magyar vagy német, egy 8 éves gyermek mellé keres Bővebbet a kiadóban.

Egy elegánsan

butorozott nagy utcai szoba világítással berendezés szoba használatra azonnal Szent Péter-tér 9. sz.

Juiska!

Várom kedves értesítést megbeszéltnapon találkozási vagy esetleg előbb látásra. X.

macuNov.
szálloda
ÉkB
arany
prima
teljes méminden
kísérlet
Min
Szo
ugy árak**F**

5269-1910. tksz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A máriaradni kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Victoria tak. és hitelintézet végrehajtónak, 196 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék (a m.-radnai kir. járásbíróság) területén levő a b.-pesti 131. tjkvi. A. I. 3-9. rsz. 1773., 361., 1117. 1118., 1119., 1122/a., 1122/b. hrsz. ingatlanokra és utánna járó 10., 11. rsz. a. erdő és legelő ségre 532 kr., a bpesti 22. A. I. 9-32. rsz. 1694., 169. 367., 543., 853/a., 856. 963/4., 964/4., 984/a., 984. 992/b., 1208., 1388/a., 13. 1533., 1534., 1542., 1625. hrsz. ingatlan járó A. I. 33., 34. legelőből végrehajtási jutalékát képez Medre Mária özvegyi jog azonban, hogy les kielégít kor. meg n verés hatá nyomban verésen tekintet n lanok elárban és 10-29 456., 5 877., 1042 282 já 10

MONIKA

1. 1941	2. 1942	3. 1943	4. 1944	5. 1945	6. 1946	7. 1947	8. 1948	9. 1949	10. 1950	11. 1951	12. 1952	13. 1953	14. 1954	15. 1955	16. 1956	17. 1957	18. 1958	19. 1959	20. 1960	21. 1961	22. 1962	23. 1963	24. 1964	25. 1965	26. 1966	27. 1967	28. 1968	29. 1969	30. 1970	31. 1971	32. 1972	33. 1973	34. 1974	35. 1975	36. 1976	37. 1977	38. 1978	39. 1979	40. 1980	41. 1981	42. 1982	43. 1983	44. 1984	45. 1985	46. 1986	47. 1987	48. 1988	49. 1989	50. 1990	51. 1991	52. 1992	53. 1993	54. 1994	55. 1995	56. 1996	57. 1997	58. 1998	59. 1999	60. 2000	61. 2001	62. 2002	63. 2003	64. 2004	65. 2005	66. 2006	67. 2007	68. 2008	69. 2009	70. 2010	71. 2011	72. 2012	73. 2013	74. 2014	75. 2015	76. 2016	77. 2017	78. 2018	79. 2019	80. 2020	81. 2021	82. 2022	83. 2023	84. 2024	85. 2025	86. 2026	87. 2027	88. 2028	89. 2029	90. 2030	91. 2031	92. 2032	93. 2033	94. 2034	95. 2035	96. 2036	97. 2037	98. 2038	99. 2039	100. 2040
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------

A Brandard Electronics Division

[illegible]

104

100-443888-100

INSTITUTIONAL REVIEW BOARD

Fényes rendezés!

Ajándéktárgyak!

bőráruk!

Női divatcikk

Gyermekekcsik

bott árak a kirakatban láthatók!

Nyomatott Borger és Wirth budapesti festőgyárának festőjével.